

ร/ว/ย/ง/ว/น/ป/ร/ะ/จ/ำ/ปี

กรมส่งเสริม
การเกษตร

2543

ขร
92.401

รายงานประจำปี 2543 กรมส่งเสริม

ขร
92.401



011653



DEPARTMENT OF AGRICULTURAL EXTENSION



สารบัญ

สรุปผลงานในรอบปี 2543

ด้านการผลิต 10

ส่งเสริมการผลิตพืชเพื่อการส่งออก 11 ส่งเสริมการผลิตพืชเพื่อบริโภคและอุตสาหกรรมในประเทศ 18

ส่งเสริมการเกษตรเพื่อพึ่งพาตนเอง 28 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 32

ด้านการสนับสนุนการผลิต 38

ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม 41 ส่งเสริมการตลาดและธุรกิจเกษตร 46

ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร 50

ด้านการพัฒนาการบริหารงานส่งเสริมการเกษตร 56

ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล 64 ระบบผู้จัดการ 66 โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ 68

ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน 69 พัฒนาระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์เข้าสู่มาตรฐานคุณภาพ ISO 9002 70

งานแสดงสินค้าผักและผลไม้นานาชาติ (Fruit Logistica 2000) 71

งานแสดงไม้ดอกไม้ประดับและผลิตผลเกษตร (Japan Flora 2000) 71

การสัมมนาเจรจาธุรกิจเกษตรกลุ่มประเทศอาเซียนและเอเชียแปซิฟิก 72

ภาคผนวก

คณะผู้บริหารกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี 2543 76

ตารางแสดงอัตรากำลังข้าราชการและลูกจ้างประจำ ปี 2543 78

กราฟแสดงงบประมาณที่ได้รับตามพระราชบัญญัติงบประมาณ ปี 2539 - 2543 80



“ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จะต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ โดยเต็มกำลังความสามารถ ด้วยอุทิศตน ด้วยความเข้มแข็งเสียสละ และระมัดระวังให้การทุกอย่างในหน้าที่เป็นไปอย่างถูกต้อง และเที่ยงตรง เป็นกลาง ด้วยความระลึกว่าตัวอยู่เสมอว่า การปฏิบัติตัวปฏิบัติงานของตน มีผลเกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ส่วนรวมของบ้านเมืองและของประชาชนทุกคน”

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน ปีพุทธศักราช 2543

011653

468/2544







ในปี 2543 กรมส่งเสริมการเกษตรได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เป็นหน่วยงานหลักในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการ
งบประมาณและบุคลากรลงสู่พื้นที่เป้าหมายเดียวกันภายใต้การมีส่วนร่วมของเกษตรกรและความต้องการของชุมชน รวมทั้งต้องบูรณาการ
องค์กรท้องถิ่น โดยใช้ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เป็นศูนย์กลางในการผสมผสานกิจกรรม/โครงการต่างๆ ในระดับ
กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ปรากฏอยู่ในเอกสารฉบับนี้แล้ว

สำหรับในปีงบประมาณ 2544 นี้ กรมส่งเสริมการเกษตรได้ปรับในเรื่องของการบูรณาการให้แต่ละกิจกรรมมีรูปแบบและเป้าหมายที่ชัดเจน
และให้มีการพัฒนาเกษตรกรควบคู่ไปกับการพัฒนาภาคเกษตร ตลอดจนรักษาทักษะวิชาชีพเกษตรกรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับการค
ให้สูงขึ้นมีความมั่นใจในการประกอบอาชีพ สามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้นและมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนต่อ

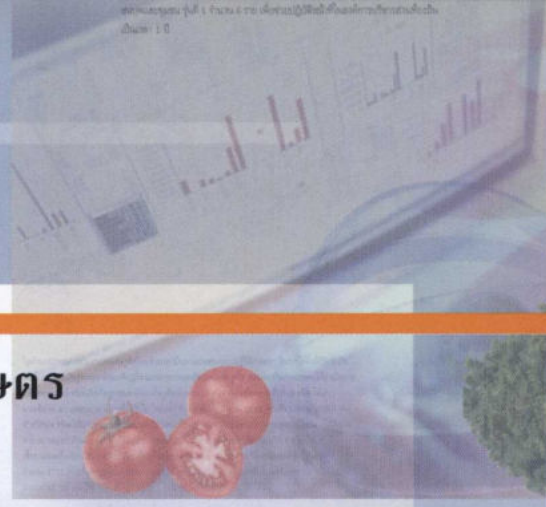
กระผมในนามของกรมส่งเสริมการเกษตร ใคร่ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของ กรมส่งเสริมการเกษตรทุกท่านที่ร่วมแรง ร่วมใจกันปฏิบัติห
และขอขอบคุณบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องที่ได้ให้การสนับสนุนด้วยดีตลอดมา กรมส่งเสริมการเกษตร
โดยอาศัยความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่และพี่น้องเกษตรกรทุกท่าน ร่วมทั้งหน่วยงานต่างๆ ในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์

นายปราโมทย์
อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร



กรมส่งเสริมการเกษตร

นายปราโมทย์ รักษาราษฎร์
อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร



นายสาคร ประไพพงษ์

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
ฝ่ายบริหาร

นายธงชาติ รักษากุล

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
ฝ่ายวิชาการ

หน่วยงานตรวจสอบภายใน
นางยุรี ทองเปลว

ราชการบริหารส่วนกลาง

- สำนักงานเลขาธิการกรม นายบุญครอง นครศรี
- กองคลัง นางพัฒนา นาคเขียว
- กองการเจ้าหน้าที่ นายสุรจิต กรรณแลหา
- กองเกษตรสัมพันธ์ นายอภิชัย จึงประภา
- กองขยายพันธุ์พืช นายนคร แสงปลั่ง
- กองป้องกันและกำจัดศัตรูพืช นางสาวอรพิน ธีระวัฒน์
- กองแผนงาน นายปรารภ ช่างเจริญ
- กองฝึกอบรม นางณัญญา ชุ่มฤทธิ์
- กองพัฒนาการบริหารงานเกษตร นายอรรถ อินทลักษณ์
- กองส่งเสริมธุรกิจเกษตร นายวีระ พริยพันธุ์
- กองส่งเสริมพืชไร่นา นายสมศักดิ์ สุริโย
- กองส่งเสริมพืชสวน นางพรทิพย์ สุนทรสิงห์
- สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคกลาง จังหวัดชัยนาท นายชูชีพเทพ พงศ์สร้อยเพชร
- สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคตะวันตก จังหวัดราชบุรี นายนิติ จิตรภักดี
- สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคตะวันออก จังหวัดระยอง นายสุรพงษ์ ปรานศิลป์
- สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น นางพิงพิศ ดุลยพัชร
- สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคใต้ จังหวัดสงขลา นายประภาส แก้ววิบูลย์
- สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ นายอภิชาติ อติเวทิน

เสริมและ
องค์กรเกษตรกร

ตร โดยการจัดกิจกรรม
วมกับหน่วยงานอื่นและ
ที่ ซึ่งผลงานของ

ากยิ่งขึ้น ยังคงยึดพื้นที่
ชีวิตของเกษตรกร

ยงดีที่สุด
นที่จะดำเนินงานต่อไป
แก่เกษตรกร

ารราษฎร์
การเกษตร



นายสุรฤทธิ์ ศรีอรุโณทัย
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร
ฝ่ายส่งเสริมและฝึกอบรม

นายสมชาย สุคนธสิงห์
ผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมและพัฒนา
(การผลิตพืช)

นายประนอม ศรียสวัสดิ์
ผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมและพัฒนา
(การขยายพันธุ์พืช)

นาย...
ผู้เชี่ยวชาญ
(การ...



ราชการบริหารส่วนภู...

สำนักงานเกษตรจังหวัด (76 จั...
สำนักงานเกษตรอำเภอ (797 อำเภอ...

หน่วยงานส่วนกลางที่ตั้งอยู่ใน...

- * สถาบันพัฒนาและส่งเสริมปัจจัยการผลิต นางดาเรศร์ กิตติโยภาส
- สถาบันพัฒนาเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการส่งเสริมการเกษตร นางยุพา อินทราเวช
- * สำนักบูรณาการส่งเสริมการผลิตการเกษตร นายเสริมพงศ์ ชวัชสิน
- * สถาบันส่งเสริมเกษตรชีวภาพและโรงเรียนเกษตรกร นายหลักชัย มีนะกนิษฐ
- * สำนักประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ นางสุปราณี จันทรทัต ณ อยุธยา
- * ศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ นายปารมภ์ ช่างเจริญ
- * ศูนย์ปฏิบัติการส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร นายอนันต์ ลีลา
- * ศูนย์ปฏิบัติการเกษตรเพื่อชีวิตตามแนวทฤษฎีใหม่ นายโกวิท นวลวัฒน์
- * สถาบันรังสีเพื่อการส่งเสริมการเกษตร นางวัชรพร โอฬารกนก
- * ศูนย์ประสานงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร นายวีระ พิริยพันธุ์

- ศูนย์...
- ศูนย์ส่งเสริมและ...
- ศูนย์ส่งเสริม...
- ศูนย์อนุรักษ์และ...
- ศูนย์ป้องกันแล...
- ศูนย์ส่งเสริม...
- ศูนย์ส่งเสริม...
- * ศูนย์พัฒนาการผลิตและควบคุมศัตรูพืชกล...
- * ศูนย์...
- * ศูนย์ส่งเสริมเกษตรชีวภาพและโร...
- * ศูนย์ปฏิบัติการรังสีเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

หมายเหตุ * หน่วยงานที่ตั้งเป็นกรภายใน

างสุอาภา ดิสถาพร

าญด้านส่งเสริมและพัฒนา
องกันและกำจัดศัตรูพืช)

ภูมิภาค

(จังหวัด)
อ/กิ่งอำเภอ)

ส่วนภูมิภาค 106 แห่ง

- ศูนย์ขยายพันธุ์พืช 23 ศูนย์
- ยขยายพันธุ์ไหม 9 ศูนย์
- ผลิตพันธุ์พืชสวน 12 ศูนย์
- มเขาวชนเกษตร 1 ศูนย์
- ละขยายพันธุ์ผึ้ง 5 ศูนย์
- ะกำจัดศัตรูอ้อย 7 ศูนย์
- มจักรกลเกษตร 4 ศูนย์
- มการเกษตรที่สูง 21 ศูนย์
- ังเพื่อการส่งออก 4 ศูนย์
- พันธุ์พืชเพาะเลี้ยง 10 ศูนย์
- งเรียนเกษตรกร 9 ศูนย์
- เสริมการเกษตร 1 ศูนย์



นายสาคร ประไพพงษ์



นายธงชาติ รักษากุล

นายสุรฤทธิ์ ศรีอรุโณทัย

กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานหนึ่งในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหน้าที่ในการพัฒนา ส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตพืชและธุรกิจเกษตรแก่เกษตรกร ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อเป็นแหล่งรับและเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตร และปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนด หรือได้รับมอบหมาย ซึ่งในปี 2543 ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรพึ่งพาตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตอาหารที่มีคุณภาพและปลอดภัย ให้เพียงพอแก่การบริโภคภายในประเทศ
3. เสริมสร้างขีดความสามารถของภาคเกษตรให้สามารถรักษาความเป็นผู้นำในการส่งออกสินค้าอาหารของโลก
4. สนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายชีวภาพอย่างยั่งยืน
5. ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารองค์กรและพัฒนาบุคลากรของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อรองรับการปฏิบัติงานตามบทบาทและภารกิจที่ปรับปรุงใหม่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

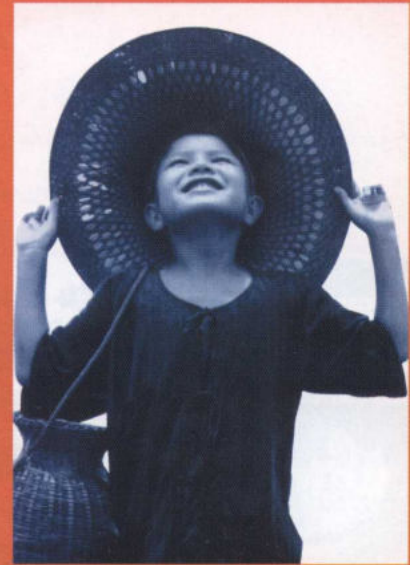
สรุปผลงาน

สำหรับการปฏิบัติงาน เพื่อให้เป็นไปตามภารกิจหน้าที่ และนโยบาย นั้น กรมส่งเสริมการเกษตรได้ใช้รูปแบบการบริหารโครงการและงบประมาณในลักษณะบูรณาการกิจกรรมและงบประมาณภายใต้โครงการส่งเสริมการผลิตทางการเกษตรรายพืช/กิจกรรมเฉพาะด้าน เพื่อเป็นการสร้างระบบการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรให้มีประสิทธิภาพและเกิดเอกภาพในการปฏิบัติงาน โดยกำหนดองค์ประกอบและแนวทางการดำเนินงานให้ส่วนกลางมีคณะกรรมการบูรณาการส่งเสริมการผลิตการเกษตร ผู้จัดการรายพืช ผู้จัดการเฉพาะด้าน และผู้ชำนาญการ ในส่วนภูมิภาคมีคณะกรรมการระดับจังหวัด คณะทำงานโครงการเพิ่มศักยภาพชุมชนด้านการเกษตรระดับต่างๆ เพื่อทำหน้าที่ในแต่ละขั้นตอน คือ ขั้นตอนการเสนอขอของงบประมาณ ขั้นตอนการอนุมัติจัดสรรหัวข้อส่งเสริมการเกษตร โดยให้หน่วยงานในส่วนภูมิภาคเสนอแผนรายพืช แผนเฉพาะด้านตามความเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ และความต้องการของชุมชน ในการปฏิบัติงานในพื้นที่จะต้องนำโครงการและงบประมาณที่ได้อนุมัตินั้นมาบูรณาการอีกชั้นหนึ่ง โดยยึดพื้นที่ และเกษตรกรเป็นหลัก รวมทั้งต้องบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น และองค์กรท้องถิ่นด้วย ทั้งนี้โดยใช้ “ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล” เป็นศูนย์กลางในการผสมผสานกิจกรรม/โครงการต่างๆ ในระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการบริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) โดยเน้นการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและชุมชน พร้อมทั้งสร้างชุมชนเครือข่ายให้เกิดการเชื่อมโยงในการพัฒนาการเกษตร อันเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ด้านการผลิต 10 ส่งเสริมการผลิตพืชเพื่อการส่งออก 11 ส่งเสริมการผลิตพืชเพื่อบริโภคและอุตสาหกรรม
ในประเทศ 18 ส่งเสริมการเกษตรเพื่อพึ่งพาตนเอง 28 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติ 32 ด้านการสนับสนุนการผลิต 38 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม 41 ส่งเสริมการตลาดและธุรกิจเกษตร 46
ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร 50 ด้านการพัฒนาการบริหารงานส่งเสริมการเกษตร 56

ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล 64 ระบบผู้จัดการ 66 โครงการหนึ่งตำบล
หนึ่งผลิตภัณฑ์ 68 ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน 69 พัฒนาระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์เข้าสู่มาตรฐานคุณภาพ ISO 9002 70
งานแสดงสินค้าผักและผลไม้นานาชาติ (Fruit Logistica 2000) 71 งานแสดงไม้ดอกไม้ประดับและผลิตผลเกษตร (Japan Flora 2000) 71
การสัมมนาเจรจาธุรกิจเกษตรกลุ่มประเทศอาเซียนและเอเชียแปซิฟิก 72

ในรอบปี



ในปี 2543 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้รับอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี จำนวน 5,682.17 ล้านบาท มีอัตรากำลัง
ข้าราชการและลูกจ้างประจำ จำนวน 14,235 คน และลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 3,712 คน ได้ปฏิบัติงานตามภารกิจ
หน้าที่ และนโยบาย ซึ่งประมวผลการทำงานได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการผลิต
2. ด้านการสนับสนุนการผลิต
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร
4. ด้านการพัฒนาการบริหารงานส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตพืชไปสู่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพทางการเกษตร พึ่งพาตนเองได้ในระดับครอบครัว โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ แรงงาน และทรัพยากรที่มีอยู่ นอกจากนี้ยังเน้นการเพิ่มผลผลิตให้มีปริมาณและคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ สรุปผลการดำเนินงานได้ ดังนี้

ด้านการผลิต

ส่งเสริมการผลิตพืชเพื่อการส่งออก

ส่งเสริมการผลิตพืชเพื่อการส่งออก

ส่งเสริมการผลิตพืชเพื่อการส่งออก

ส่งเสริมการผลิตพืชเพื่อบริโภคและอุตสาหกรรมในประเทศ

ส่งเสริมการผลิตพืชเพื่อบริโภคและอุตสาหกรรมในประเทศ

ส่งเสริมการเกษตรเพื่อพึ่งพาตนเอง

ส่งเสริมการเกษตรเพื่อพึ่งพาตนเอง

ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

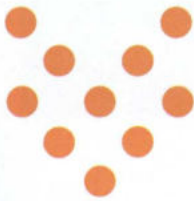
ปี	จำนวน	ค่า
ปี 2558	1,234	12.34
ปี 2559	1,345	13.45
ปี 2560	1,456	14.56
ปี 2561	1,567	15.67
ปี 2562	1,678	16.78
ปี 2563	1,789	17.89
ปี 2564	1,890	18.90

ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ



ส่งเสริมการผลิตพืชเพื่อการส่งออก

ข้าว



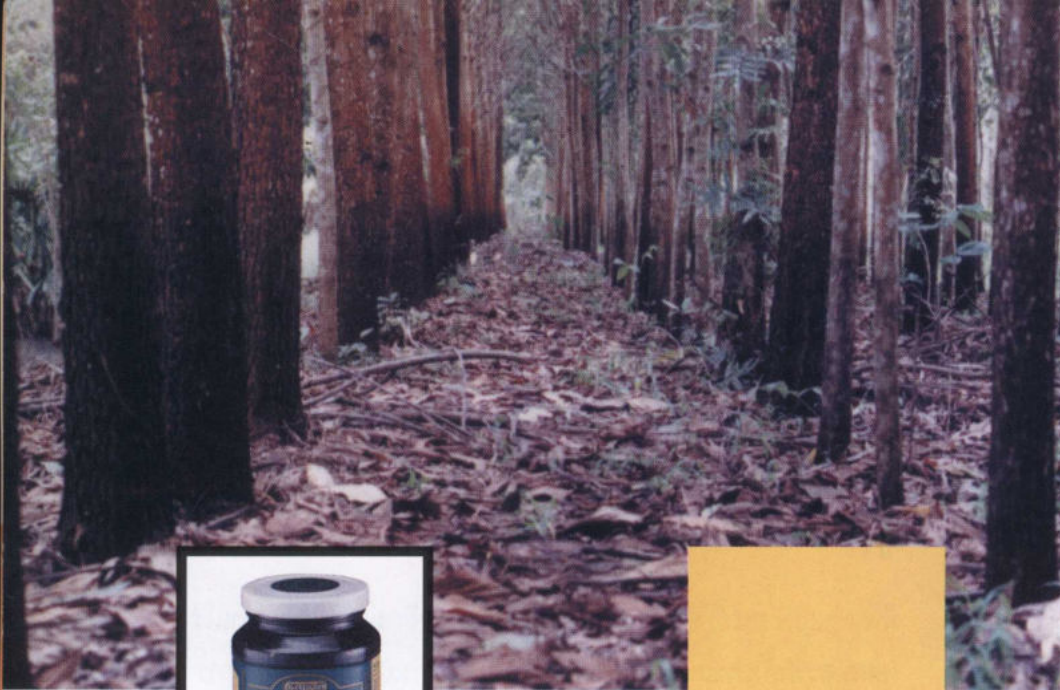
มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปี 57.07 ล้านไร่ และพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง 7.86 ล้านไร่ ผลผลิตรวมทั้งประเทศประมาณ 24.27 ล้านตันข้าวเปลือก มีปริมาณการส่งออกข้าวประมาณ 6.14 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นมูลค่ากว่า 65,000 ล้านบาท กรมส่งเสริมการเกษตรได้เร่งรัดการผลิตและปรับปรุงข้าวเจ้าคุณภาพดีให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งภายในและส่งออกต่างประเทศ ในพื้นที่ 4.73 ล้านไร่ โดยเป็นข้าวหอมมะลิ 4.07 ล้านไร่ และข้าวเจ้าชนิดอื่นๆ 0.66 ล้านไร่ โดยสนับสนุนให้มีการตั้งศูนย์ส่งเสริมการผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน จำนวน 1,480 ศูนย์ ใน 65 จังหวัด สามารถส่งเสริมให้เกษตรกรได้ใช้พันธุ์ดีในพื้นที่ 286,400 ไร่ และส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิปฐมธานี 1 ในพื้นที่ 9,600 ไร่ เพื่อไว้ใช้ทำพันธุ์ในฤดูต่อไป และอบรมเกษตรกรให้มีความรู้ในการผลิตข้าวคุณภาพดี จำนวน 44,400 คน

จากการดำเนินงานดังกล่าวทำให้สามารถผลิตข้าวคุณภาพดีเพื่อการส่งออกได้จำนวน 1.7 ล้านตันข้าวเปลือก คิดเป็นมูลค่าส่งออกประมาณ 11,700 ล้านบาท

มันสำปะหลัง

มีพื้นที่ปลูก 7.09 ล้านไร่ ผลผลิตรวม 18.75 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าการส่งออก ปี 2543 รวม 14,036 ล้านบาท กรมส่งเสริมการเกษตรได้เร่งรัดส่งเสริมให้เกษตรกรใช้พันธุ์ดีมีเปอร์เซ็นต์แป้งสูง คือ พันธุ์ระยอง 5 พันธุ์ระยอง 90 และเกษตรศาสตร์ 50 โดยจัดทำแปลงขยายพันธุ์รวมพื้นที่ทั้งสิ้น 40,600 ไร่ ใน 28 จังหวัด และจัดทำแปลงทดสอบระบบการปลูกมันสำปะหลังเพื่อลดการชะล้างพังทลายของดินดำเนินการใน 5 จังหวัด พื้นที่ 2,796 ไร่ จากการส่งเสริมให้เกษตรกรใช้พันธุ์ดีอย่างกว้างขวาง คิดเป็นร้อยละ 87.6 และทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับผลผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 2,089 กก./ไร่ เป็น 2,404 กก./ไร่





มีพื้นที่ปลูกราง 393,000 ไร่ ผลผลิตรวม 40,000 ตัน ผลผลิตส่วนใหญ่ ร้อยละ 60 ส่งออกไปตลาดต่างประเทศ คิดเป็นมูลค่า 680 ล้านบาท ตลาดส่งออกมากที่สุดคือ ประเทศญี่ปุ่น รองลงมาคือ ไต้หวัน มาเลเซีย อิสราเอล ซาอุดีอาระเบีย สิงคโปร์ ประชาคมยุโรป และตะวันออกกลาง ซึ่งในแต่ละปีตลาดต่างประเทศมีความต้องการนำเข้ามากขึ้น ทำให้ผลผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการทั้งภายในและต่างประเทศ กรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตยางพันธุ์ดี คือ งาดำพันธุ์ มก.18 โดยจัดทำแปลงสาธิตและแปลงส่งเสริม ในพื้นที่ 2,500 ไร่ จากการดำเนินงาน ทำให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นจาก 100 กก./ไร่ ในปี 2542 เป็น 104 กก./ไร่ ในปี 2543 เกษตรกรขายได้ กิโลกรัมละ 23-25 บาท มีรายได้สุทธิเฉลี่ย 1,200 - 1,500 บาทต่อไร่

งา

มีพื้นที่ปลูกสับปะรดประมาณ 1 ล้านไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยวในปี 2543 ประมาณ 6 แสนไร่ ผลผลิตประมาณ 2.28 ล้านตัน ส่งเข้าโรงงานแปรรูปประมาณ 1.7 ล้านตัน สามารถส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดคิดเป็นมูลค่า 15,000 ล้านบาท กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการส่งเสริมสาธิตเทคโนโลยีการปลูกสับปะรด ประสานงานเชื่อมโยงระหว่างคณะกรรมการชาวไร่สับปะรดกับภาคอุตสาหกรรม เป็นประจำทุกเดือน เพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาและแก้ไขปัญหาสับปะรด ซึ่งผลการดำเนินงานทำให้เกษตรกรมีความสามารถในการปรับระบบการผลิต การตลาด ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และนำไปสู่การตลาดซื้อขายสับปะรดล่วงหน้าในอนาคต

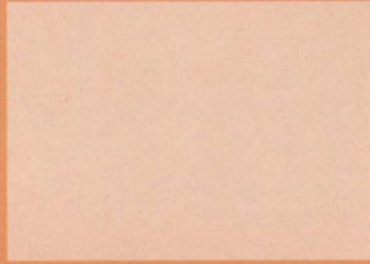
สับปะรด



ยางพารา

มีพื้นที่ปลูกยางพารา 12.7 ล้านไร่ ผลผลิต 2.15 ล้านตัน ผลผลิตเฉลี่ย 218 กก./ไร่/ปี สามารถส่งออกยางพาราได้ 1.88 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า 44,091 ล้านบาท

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ส่งเสริมให้เกษตรกรเพิ่มผลผลิตและเพิ่มมูลค่าผลผลิต โดยจัดทำแปลงสาธิตการกรีดยาง จำนวน 10 จุด พื้นที่ 105 ไร่ และดำเนินการจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ในการกรีดยาง การบำรุงรักษาสวนยาง การทำยางแผ่นชั้นดีให้แก่เกษตรกร รวม 3,450 คน รวมทั้งพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกร โดยจัดตั้งกลุ่มชาวสวนยางใหม่ จำนวน 15 กลุ่ม เป็นผลให้เกษตรกรสามารถรวมตัวกันดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น ขายผลผลิตยางที่ปรับปรุงคุณภาพในราคาที่เป็นธรรม จัดบริการวัสดุอุปกรณ์ และ บัณฑิตการผลิตให้แก่สมาชิกในราคาถูก นอกจากนี้ยังได้ร่วมดำเนินการโครงการแทรกแซงยางพารา โดยจัดทะเบียนเกษตรกรผู้ประสงค์จะขายยางพาราตามโครงการแทรกแซงยางพารา ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม 2543 จำนวน 55,320 คน พื้นที่ 1.74 ล้านไร่ และประสานงานกับกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางที่ร่วมโครงการแทรกแซงตลาดยางพารา 75 กลุ่ม รับซื้อยางแทรกแซงราคาได้จำนวน 62,232 ตัน มูลค่า 1,321.79 ล้านบาท



ไม้ผล

เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ มีพื้นที่ปลูกประมาณ 8.60 ล้านไร่ ผลผลิตประมาณ 5.8 ล้านตัน การส่งออกผลไม้ของประเทศไทยมีทั้งผลสดและแปรรูป โดยมีปริมาณการส่งออกปี 2542 ประมาณ 0.46 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า 13,056 ล้านบาท กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการเร่งรัดในการปรับปรุงคุณภาพผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยมีการส่งเสริมไม้ผลเพื่อการส่งออกที่สำคัญ ดังนี้

ทุเรียน

มีพื้นที่ปลูกประมาณ 847,000 ไร่ เป็นพื้นที่ที่ให้ผลผลิตแล้ว 628,000 ไร่ ผลผลิตประมาณ 864,000 ตัน มีการส่งออกในรูปของผลสด แช่แข็ง และแปรรูป จำนวน 132,860 ตัน

คิดเป็นมูลค่า 2,727.3 ล้านบาท กรมส่งเสริมการเกษตรได้ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มปรับปรุงคุณภาพทุเรียนขึ้น เพื่อรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม และนำไปปฏิบัติในสวนของตนเอง

โดยเน้นเพิ่มผลผลิตที่มีคุณภาพและสนับสนุนให้มีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี พร้อมทั้งให้การรับรองคุณภาพผลผลิตของเกษตรกร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค ซึ่งจากการดำเนินงานปี 2543 สามารถพัฒนาการผลิตในกลุ่มปรับปรุงคุณภาพได้จำนวน 61 กลุ่มสมาชิก 2,000 คน นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปปรับใช้ในพื้นที่ปลูกทุเรียน รวมทั้งสิ้น 20,000 ไร่





ลำไย

มีพื้นที่ปลูกประมาณ 588,000 ไร่ เป็นพื้นที่ที่ให้ผลผลิตแล้ว 380,000 ไร่ ผลผลิตปีละ 200,000 ตัน ปริมาณส่งออกในรูปแบบผลสด แช่แข็ง อบแห้ง และกระป๋อง จำนวน 60,339 ตัน คิดเป็นมูลค่า 2,097.5 ล้านบาท กรมส่งเสริมการเกษตรได้ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มปรับปรุงคุณภาพลำไยขึ้นใน 13 จังหวัด โดยเร่งรัดให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้องเหมาะสมสู่เกษตรกร พร้อมสนับสนุนให้นำความรู้ที่ได้รับนำไปปฏิบัติในสวนของตน โดยเน้นการเพิ่มปริมาณผลผลิตที่มีคุณภาพและลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วย ผลการดำเนินงานปี 2543 สามารถพัฒนาการผลิตในกลุ่มปรับปรุงคุณภาพลำไยจำนวน 54 กลุ่ม สมาชิก 1,620 คน นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปปรับใช้ในพื้นที่ปลูกลำไย รวมทั้งสิ้น 20,000 ไร่

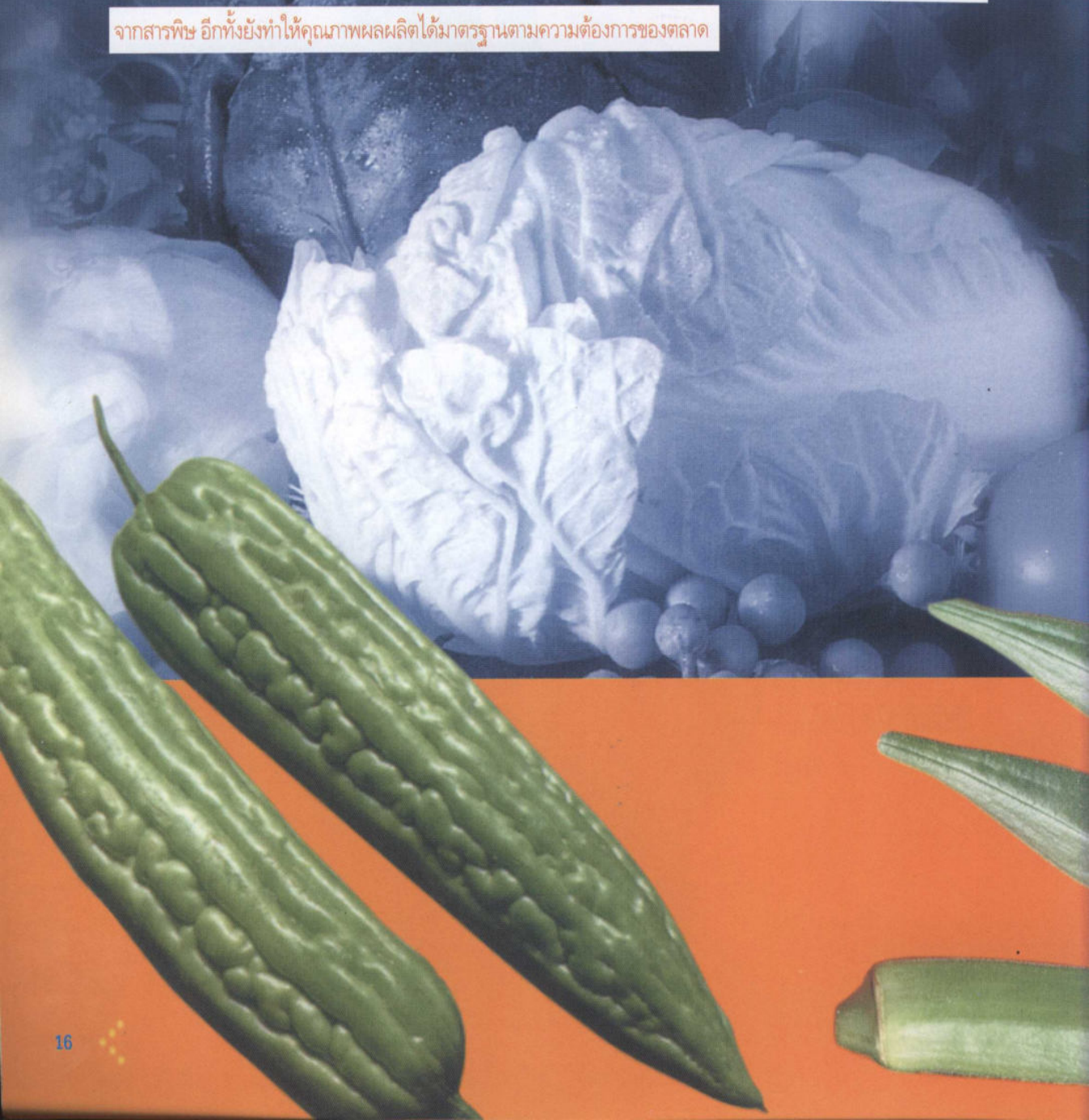
มะม่วง

มีพื้นที่ปลูกประมาณ 2,158,519 ไร่ ผลผลิตปีละ 1,413,962 ตัน มีการส่งออกผลผลิตในรูปแบบม่วงสด จำนวน 10,472 ตัน มูลค่า 160 ล้านบาท มะม่วงแปรรูป จำนวน 6,315 ตัน มูลค่า 212 ล้านบาท กรมส่งเสริมการเกษตรได้ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมะม่วงขึ้นใน 29 จังหวัด โดยเร่งรัดถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้องเหมาะสมสู่เกษตรกร เน้นลดการใช้สารเคมีเพื่อให้ได้ผลผลิตตรงตามความต้องการของตลาด พร้อมทั้งให้การรับรองคุณภาพผลผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งผลการดำเนินงาน ปี 2543 มีการรวมกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมะม่วง 36 กลุ่ม สมาชิก 1,548 คน พื้นที่ดำเนินการ 62,937 ไร่



พืชผักและเห็ด

มีพื้นที่ปลูกพืชผักประมาณ 2 ล้านไร่ ปัจจุบันนอกจากการปลูกเพื่อบริโภคภายในประเทศแล้ว ยังมีการส่งออกผัก และผลิตภัณฑ์ผักไปยังต่างประเทศด้วย โดยในปี 2542 มีปริมาณการส่งออก 3 แสนตัน คิดเป็นมูลค่า 9,476 ล้านบาท และมีแนวโน้มการส่งออกเพิ่มขึ้นทุกปี อีกทั้งตลาดต่างประเทศมีความตื่นตัวในเรื่องการบริโภคพืชผักที่ปลอดภัยจากสารพิษ ในปี 2543 กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้เร่งรัดการผลิตพืชผักที่ปลอดภัยจากสารพิษ โดยจัดทำเป็นโครงการนำร่อง ส่งเสริมการผลิตหน่อไม้ฝรั่ง กระเจี๊ยบเขียว และเห็ดในลักษณะครบวงจร ดำเนินการในพื้นที่ 565 ไร่ เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 2,181 คน โดยประสานงานกับภาคเอกชนในการผลิตผักแบบครบวงจร ตลอดจนดำเนินการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกี่ยวกับการใช้พันธุ์ดี การผลิตเชื้อเห็ด และวิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน. ซึ่งจากผลการดำเนินงานดังกล่าวทำให้เกษตรกรมีความเข้าใจ และตระหนักถึงการผลิตพืชผักและเห็ดให้มีความปลอดภัยจากสารพิษ อีกทั้งยังทำให้คุณภาพผลผลิตได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด



ไม้ดอกไม้ประดับ

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการเร่งรัดการพัฒนาการผลิตไม้ดอกไม้ประดับเพื่อการส่งออก คือ กล้วยไม้ และปทุมมา

กล้วยไม้ มีพื้นที่ปลูกทั้งสิ้น 15,500 ไร่ ผลผลิตรวม 27,900 ตัน มูลค่าการส่งออกปี 2543 ประมาณ 1,458 ล้านบาท ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงคุณภาพกล้วยไม้เพื่อแก้ไขปัญหาเพลี้ยไฟในดอกกล้วยไม้ส่งออก รวมทั้งการพัฒนากล้วยไม้พันธุ์ใหม่ๆ โดยดำเนินการจดทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ส่งออก จำนวน 1,327 คน จัดตั้งกลุ่มปรับปรุงคุณภาพกล้วยไม้ 51 กลุ่ม จัดทำเขตการผลิตกล้วยไม้ปลอดเพลี้ยไฟ จำนวน 8 เขต พื้นที่ จำนวน 1,635 ไร่ นอกจากนี้ยังได้จัดให้มีการประกวดกล้วยไม้พันธุ์ใหม่ขึ้น จำนวน 1 ครั้ง

ปทุมมา ปทุมมาเป็นพืชที่ประเทศไทยส่งออกในรูปหัวพันธุ์เพื่อนำไปปลูกเป็นไม้กระถางและตัดดอกในต่างประเทศ ปี 2543 ส่งออกจำนวน 1.99 ล้านหัว มูลค่า 23.67 ล้านบาท การผลิตในปัจจุบันมีปัญหาการระบาดของโรคหัวเน่า กรมส่งเสริมการเกษตรจึงเร่งรัดส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพันธุ์ปลอดโรค โดยดำเนินการจดทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกปทุมมา จำนวน 315 คน พื้นที่ปลูก 478 ไร่ จัดทำแปลงรวบรวมพันธุ์ปทุมมา 30 ชนิด พื้นที่ 4 ไร่ อบรมให้ความรู้เรื่องการผลิตหัวพันธุ์ปทุมมาปลอดโรค จำนวน 360 คน พร้อมทั้งจัดทำเอกสารคำแนะนำ จากกรมการดำเนินงานดังกล่าวเกษตรกรสามารถผลิตต้นปลอดเชื้อนำไปปลูกได้ จำนวน 50,000 ต้น



ส่งเสริมการผลิตพืชเพื่อบริโภค และอุตสาหกรรมในประเทศ

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ประมาณ 7.93 ล้านไร่ ผลผลิต 4.58 ล้านตัน *
ผลผลิตเฉลี่ย 578 กก./ไร่ การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของไทยไม่เพียงพอต่อการ
ใช้ภายในประเทศ กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้เร่งรัดการผลิตให้มีปริมาณเพียงพอ
กับความต้องการใช้ภายในประเทศ พร้อมทั้งปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น โดยการ
ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้พันธุ์ลูกผสมเดี่ยว จำนวน 14,487 คน จัดทำแปลงส่งเสริม
ในพื้นที่ 14 จังหวัด รวมพื้นที่ 144,870 ไร่ ซึ่งผลจากการดำเนินงานดังกล่าว
ทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับ ผลผลิตเฉลี่ย 800 กก./ไร่ ผลผลิตรวม
115,896 ตัน คิดเป็นมูลค่า 436.93 ล้านบาท เกษตรกรมีรายได้ประมาณ
3,016 บาท/ไร่

ถั่วเขียว

มีพื้นที่ปลูก 2.04 ล้านไร่ ผลผลิตรวม 22 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า 2,903 ล้านบาท
ปริมาณการส่งออกในปี 2542 จำนวน 33,379 ตัน ปริมาณการส่งออกถั่วเขียว
มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากสาเหตุที่สำคัญคือ ปริมาณการผลิตลดลงและขณะ
เดียวกันปริมาณการใช้ภายในประเทศเพิ่มขึ้น ประกอบกับความต้องการของตลาด
โลกในแต่ละปีมีมากกว่าปริมาณการผลิต กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้ส่งเสริม
ให้มีการผลิตถั่วเขียวผิวมันและถั่วเขียวผิวดำพันธุ์ดี โดยใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้อง
เหมาะสม ใน 41 จังหวัด รวมพื้นที่ 39,600 ไร่ ซึ่งผลจากการดำเนินงานตาม
โครงการดังกล่าวทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับผลผลิตเฉลี่ย 120 กก./ไร่
ผลผลิตรวมประมาณ 4,750 ตัน มีรายได้ประมาณ 64 ล้านบาท

ถั่วเหลือง

มีพื้นที่ปลูกประมาณ 1.46 ล้านไร่ ผลผลิต 0.32 ล้านตัน ปริมาณความต้องการภายในประเทศ จำนวน 1.42 ล้านตัน กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้เร่งรัดการผลิตถั่วเหลือง โดยส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรจัดทำหมู่บ้านผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองใน 33 จังหวัด พื้นที่ 88,600 ไร่ เพื่อให้เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์ดีราคาถูกไว้ใช้ปลูกหมุนเวียนในพื้นที่ เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต ตลอดจนจัดทำแปลงทดสอบสาธิตพันธุ์ใหม่ จำนวน 709 ไร่ ใน 15 จังหวัด และแปลงสาธิตปลูกถั่วเหลืองในพื้นที่ใหม่ จำนวน 240 ไร่ ใน 6 จังหวัด ซึ่งจากการดำเนินงานตามโครงการ ดังกล่าวทำให้เกษตรกรปลูกถั่วเหลืองเพิ่มขึ้นและได้รับผลผลิตเฉลี่ย 230 กก./ไร่

ถั่วลิสง

มีพื้นที่ปลูกประมาณ 0.57 ล้านไร่ ผลผลิตรวม 0.15 ล้านตัน กรมส่งเสริมการเกษตรเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่ โดยจัดทำแปลงสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีการใช้พันธุ์ดีในพื้นที่ 7,100 ไร่ แปลงสาธิตการผลิตถั่วลิสงฝักแห้งคุณภาพดีในพื้นที่ 2,400 ไร่ และโครงการส่งเสริมการปลูกถั่วลิสงเมล็ดโตคุณภาพดีเพื่ออุตสาหกรรมในพื้นที่ 1,040 ไร่ ตลอดจนการฝึกอบรมเกษตรกรให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันกำจัดศัตรูถั่วลิสงโดยวิธีผสมผสาน จากการทำงานดังกล่าวทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงขึ้นจาก 250 กก./ไร่ ในปี 2542 เป็น 257 กก./ไร่ ในปี 2543





ข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์ และข้าวญี่ปุ่น

มีพื้นที่ปลูกข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์ และข้าวญี่ปุ่น 15,000 ไร่ ผลผลิตรวม 9,850 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยข้าวสาลีและข้าวบาร์เลย์ 180 กก./ไร่ ในขณะที่ผลผลิตเฉลี่ยข้าวญี่ปุ่น 700 กก./ไร่ ปริมาณการนำเข้าข้าวสาลีและข้าวบาร์เลย์ ปีละ 900,000 ตัน มูลค่า 10,000 ล้านบาท ดังนั้นกรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้ดำเนินการเร่งรัดเพิ่มการผลิตเพื่อลดการนำเข้า โดยจัดทำแปลงส่งเสริมและสาธิตการปลูกข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์ และข้าวญี่ปุ่นแบบครบวงจร ในพื้นที่ 4 จังหวัด จำนวน 46 แปลง รวมพื้นที่ 2,480 ไร่ ตลอดจนถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสานแก่เกษตรกร จำนวน 1,300 คน ซึ่งจากผลการดำเนินงานดังกล่าวทำให้เกษตรกรได้รับผลผลิตข้าวสาลีและข้าวบาร์เลย์เฉลี่ยไร่ละ 200 กิโลกรัม และข้าวญี่ปุ่นไร่ละ 750 กิโลกรัม

ฝ้าย

มีพื้นที่ปลูกฝ้ายประมาณ 169,060 ไร่ ผลผลิต 37,527 ตันฝ้ายดอก กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตฝ้าย ใน 26 จังหวัด พื้นที่ 83,896 ไร่ เกษตรกร 10,192 คน โดยจัดทำแปลงสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยี แปลงส่งเสริมการปลูกฝ้าย ตลอดจนจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ วิชาการ และสถานการณ์ราคาฝ้าย ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับทราบเพื่อช่วยในการตัดสินใจขายผลผลิตฝ้าย จากการดำเนินงานดังกล่าวทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 227 กิโลกรัม มีรายได้จากการปลูกฝ้าย 4,183 บาท/ไร่ (ราคาฝ้ายที่เกษตรกรขายได้อยู่ในช่วง 17-22 บาท/กก.)





ทานตะวัน

มีพื้นที่ปลูกทานตะวัน 432,000 ไร่ ผลผลิตรวม 76,896 ตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 538.90 ล้านบาท ผลผลิตทานตะวันทั้งหมดใช้ภายในประเทศใช้สกัดน้ำมัน ร้อยละ 95 ของเมล็ดทานตะวัน ส่วนอีกร้อยละ 5 นำไปใช้บริโภคโดยตรง ในขณะที่ประเทศไทยยังมีความต้องการใช้เมล็ดทานตะวันถึงปีละ 1 ล้านตัน กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้ทำการส่งเสริมการปลูกทานตะวันในพื้นที่ 600,000 ไร่ โดยมีแหล่งปลูกที่สำคัญ ได้แก่ ลพบุรี สระบุรี นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ อุทัยธานี ตาก เชียงราย อุดรดิตถ์ ขอนแก่น กาญจนบุรี ราชบุรี จันทบุรี และสุพรรณบุรี สามารถผลิตทานตะวันได้ 106,800 ตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 748 ล้านบาท อีกทั้งยังส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตร เช่น ฟาร์มทานตะวัน ที่จังหวัดลพบุรี ทำให้เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าผลผลิตทางการเกษตรจากไร่ได้อีกทางหนึ่งด้วย





ไม้ยืนต้นอุตสาหกรรม

พืชในกลุ่มไม้ยืนต้นอุตสาหกรรมประกอบด้วย กาแฟ ชา โกโก้ มะพร้าว ตาล ไม้ มะคาเดเมีย สะเดา หวาย สะตอ กระถินเทพา และยูคาลิปตัส การผลิตพืชในกลุ่มนี้ยังไม่เพียงพอกับความต้องการภายในประเทศ กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้เร่งรัดส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้นพันธุ์ดี โดยจัดทำแปลงสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีในพื้นที่ต่างๆ ที่มีศักยภาพ ในการเพาะปลูกชนิดนั้นๆทั่วประเทศแยกเป็น กาแฟ 14 แปลง มะพร้าว 18 แปลง ชา 11 แปลง ไม้ตง 14 แปลง มะคาเดเมีย 6 แปลง รวมพื้นที่ 541 ไร่ พร้อมทั้งอบรมและจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่อง การปลูกการปฏิบัติดูแลรักษาจนถึงการเก็บเกี่ยว ซึ่งจากผลการดำเนินงานดังกล่าวทำให้เกษตรกรปลูกไม้ยืนต้นพันธุ์ดีที่มีศักยภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ลดต้นทุนการผลิตและปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้น และลดการนำเข้าจากต่างประเทศ



ปอ

ปอเป็นพืชเส้นใยเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมทอกระสอบ ปี 2543 มีความต้องการปอประมาณ 80,000 ตัน แต่ผลิตได้เพียง 29,648 ตัน ต้องนำเข้าจากบังคลาเทศอีก 45,625 ตัน คิดเป็นมูลค่า 418.32 ล้านบาท กรมส่งเสริมการเกษตรจึงจัดทำโครงการส่งเสริมและการผลิตปอแก้ว ปอควินา โดยจัดทำแปลงส่งเสริมการผลิตปอคุณภาพดี จำนวน 8,000 ไร่ อบรมเกษตรกรให้มีความรู้เรื่องการผลิตปอ จำนวน 800 คน และจัดทำปอแช่ฟอกขนาด 100 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 250 บ่อ จัดงานวันสาธิต 8 ครั้ง พร้อมทั้งจัดทำเอกสารคำแนะนำการปลูกปอ 10,000 เล่ม โปสเตอร์ 5,000 แผ่น จากการทำนิทรรศการดังกล่าว ทำให้เกษตรกรสามารถพัฒนาวิธีการผลิตปอให้มีคุณภาพดีขึ้น สามารถผลิตปอฟอกคุณภาพดี อันเป็นการลดมลพิษในแหล่งน้ำสาธารณะอีกทางหนึ่งด้วย

ละหุ่ง

เป็นพืชน้ำมันเพื่ออุตสาหกรรม ประเทศผู้ผลิตรายใหญ่คือ ประเทศอินเดีย จีน และบราซิล ในส่วนของประเทศไทยมีความต้องการใช้ละหุ่งปีละ 45,000 - 50,000 ตัน แต่ผลิตได้ปีละ 4,500 ตันเท่านั้น จึงต้องมีการนำเข้าละหุ่งมาเพื่อใช้ในอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการส่งเสริมการผลิต ละหุ่งแบบครบวงจรร่วมกับภาคเอกชน ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกละหุ่งใน 26 จังหวัด จำนวน 200 กลุ่ม สมาชิก 5,000 คน ส่งเสริมให้ความรู้และสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ให้กับเกษตรกรปลูกเป็น พืชแซมในข้าวไร่ ข้าวโพด และพืชตระกูลถั่ว จากผลการดำเนินงานดังกล่าวทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการได้รับผลผลิตประมาณ 5,000 - 6,000 ตัน ราคาขายกิโลกรัมละ 12-13 บาท โดยมีบริษัท เอกชนประกันราคาซื้อผลผลิต ณ จุดรับซื้อในท้องถิ่น ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการปลูกพืชอย่างเดียว อีกไร่ละไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท





หม่อนไหม

การผลิตเส้นไหมของประเทศไทยสามารถผลิตได้ประมาณ 1,224 ตัน ซึ่งยังไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ภายในประเทศ ต้องมีการนำเข้าปีละไม่ต่ำกว่า 300 ตัน ดังนั้นกรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้เร่งรัดการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไหมหม่อน โดยการใช้ระบบน้ำเพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพไหมหม่อน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมในพื้นที่ 3,225 ไร่ ส่งเสริมการเลี้ยงไหม 615 ห้อง และผลิตไหมพันธุ์ดี 233,600 แผ่น นอกจากนี้ยังเน้นการปรับปรุงเทคนิควิธีการเลี้ยงไหม



และปรับปรุงคุณภาพการสาวไหมและฟอกย้อมสีไหมให้แก่เกษตรกร
จากการดำเนินการดังกล่าวทำให้ผลผลิตไหมหม่อนของเกษตรกร
เพิ่มขึ้นจาก 1,800 กก./ไร่/ปี เป็น 2,000 - 2,400 กก./ไร่/ปี
ผลผลิตรังไหมพันธุ์ลูกผสมต่างประเทศเพิ่มขึ้นจาก 25 - 28 กก./กล่อง
เป็น 29 - 30 กก./กล่อง และพันธุ์ไทยลูกผสมเพิ่มจาก 15 - 16 กก./กล่อง
เป็น 18 - 19 กก./กล่อง ทำให้ได้เส้นไหมเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมภายในประเทศ
ซึ่งทดแทนการนำเข้าได้จำนวน 200 ตัน คิดเป็นมูลค่า 220 ล้านบาท



ไม้ดอกไม้ประดับ

ปัจจุบันการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ จำเป็นต้องคำนึงถึงคุณภาพดี
ความแปลกใหม่ของพันธุ์และความต่อเนื่องในการผลิต จำเป็นต้อง
อาศัยเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม ได้แก่ พันธุ์ใหม่ๆ การปฏิบัติ
ดูแลรักษาที่ถูกต้อง การป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน
อย่างถูกวิธี และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม
กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้ดำเนินการทดสอบพันธุ์และเทคโนโลยี
ที่เหมาะสมในการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ ณ ศูนย์ส่งเสริมและ
ผลิตพันธุ์พืชสวน จำนวน 10 ศูนย์ พืชที่ทดสอบได้แก่ กล้วยไม้
กุหลาบ คริสต์มาส คลีเวีย ทานตะวันตัดดอก เบญจมาศ
ผีเสื้อตัดดอก ไม้ตัดใบ (เฟิร์น พิไลเดนดรอน ไผ่ฟิลิปปินส์)
ระฆังเขี้ยว ลิลลี่ หน้าวัว แอสเตอร์ฟิค็อก ไฮเดรนเยีย นอกจากนี้
กรมส่งเสริมการเกษตรยังได้ดำเนินการโครงการส่งเสริมไม้ดอกไม้
ประดับเพื่อทดแทนการนำเข้า จำนวน 2 โครงการ ได้แก่
โครงการผลิตกุหลาบ ดำเนินการในจังหวัดตาก และโครงการ
ผลิตเบญจมาศ ดำเนินการในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย
นครราชสีมา



พืชสมุนไพรและเครื่องเทศ

ปัจจุบันพืชสมุนไพรและเครื่องเทศเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนเรามากขึ้น มีการนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายในรูปแบบต่างๆ เช่น ยารักษาโรค เครื่องสำอาง อาหารเสริมสุขภาพ และใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ซึ่งปัจจุบันแหล่งวัตถุดิบสมุนไพรและเครื่องเทศที่นำมาใช้เริ่มมีการปลูกเป็นการค้ามากขึ้น ทดแทนการนำมาจากแหล่งธรรมชาติ กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้ดำเนินการส่งเสริมการผลิตพืชสมุนไพรและเครื่องเทศ พร้อมทั้งสำรวจข้อมูลแหล่งผลิตพืชสมุนไพรและเครื่องเทศในจังหวัดต่างๆ เพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาพืชสมุนไพร นอกจากนี้ยังจัดทำโครงการรวบรวมและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรและเครื่องเทศ เช่น ขมิ้นชัน หางไหล มะเข็ญ ส้มแขก ใน 16 จังหวัด จำนวน 16 แปลง และส่งเสริมการผลิตพืชสมุนไพรในระดับท้องถิ่น เช่น คำฝอย ขมิ้นชัน มะแว้งเครือ ผักหอม และไพล



ดำเนินการในโรงพยาบาลชุมชน ร้านขายยาแผนโบราณ พื้นที่ 22 จังหวัด จำนวน 22 แปลง 110 ไร่ เพื่อกระจายการผลิตสมุนไพรในระดับจังหวัด และท้องถิ่นให้มากขึ้น และเป็นแหล่งให้ความรู้พันธุ์พืชสมุนไพรแก่เกษตรกร และผู้สนใจทั่วไป จากการดำเนินการโครงการรวบรวมและขยายพันธุ์พืชสมุนไพรและเครื่องเทศทำให้เกษตรกรมีรายได้เสริมจากการจำหน่ายต้นพันธุ์พืชสมุนไพรครอบครัวละ 1,000 บาทต่อปี และโครงการกระจายการผลิตสมุนไพรในระดับท้องถิ่นมีรายได้ครอบครัวละ 3,000 บาทต่อปี



ส่งเสริมการเกษตรเพื่อ  ฟังพาดตนเอง



การทำไร่นาสวนผสมและเกษตรผสมผสาน

ภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ได้ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของเกษตรกร มีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น และเกษตรกรได้รับผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ทำให้มีรายได้ต่ำไม่เพียงพอต่อการครองชีพ กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ โดยเน้นหลักการมีอาหารเพียงพอ บริโภคในครัวเรือน และขายเป็นรายได้

ในปี 2543 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้สนับสนุนแนวทางดังกล่าวโดยจัดทำแปลงสาธิตไร่นาสวนผสมและเกษตรผสมผสาน ดำเนินการใน 75 จังหวัด พื้นที่ 8,400 ไร่ เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 1,680 คน แปลงสาธิตไร่นาสวนผสมตามแนวทฤษฎีใหม่ ดำเนินการใน 58 จังหวัด พื้นที่ 600 ไร่ เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 120 คน พร้อมทั้งฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการฟาร์มแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 336 ครั้ง เกษตรกร 3,360 คน นอกจากนี้ กรมส่งเสริมการเกษตร ยังได้ร่วมดำเนินการโครงการสระเก็บน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตรผสมผสาน โดยสนับสนุนด้านวิชาการและปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรผู้ร่วมโครงการ จำนวน 72,686 คน จากการดำเนินงานดังกล่าวทำให้เกษตรกรมีรายได้ต่อเนื่องตลอดปี มีอาหารบริโภคเพียงพอตลอดจนทำให้มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพการเกษตรต่อไป



ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตผักสวนครัวและผักพื้นบ้าน

ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไปปลูกผักสำหรับไว้บริโภคในครัวเรือน เช่น ผักชีฝรั่ง ผักหวานบ้าน มันปู สะตอ สะระแหน่ ชะอม ผักกระเฉด กะเพรา กระชาย เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการครองชีพ เนื่องจากสภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ โดยได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สนใจและเกษตรกรทั่วประเทศที่มีความเดือดร้อน เข้าร่วมโครงการ อีกทั้งยังจัดทำแปลงสาธิตเป็นตัวอย่างในการศึกษาและเรียนรู้ เพื่อเกษตรกรสามารถนำกลับไปพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรของตนเองได้ จากการดำเนินการตามโครงการดังกล่าว ใน 76 จังหวัด มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 44,280 ราย ทำให้เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไปมีผักบริโภคในครัวเรือนตลอดปี คิดเป็นปริมาณพืชผักในโครงการที่ผลิตได้ ประมาณ 7,000 ตัน



การส่งเสริมการเกษตรอันเนื่องมาจากพระราชดำริและพื้นที่เฉพาะ

โครงการพระราชดำริ เป็นการดำเนินงานส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายต่างๆ ทั่วประเทศ ที่มุ่งเน้นสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เพื่อพัฒนาอาชีพและให้ความช่วยเหลือราษฎรที่ยากจน ประสบปัญหาทั้งในด้านการประกอบอาชีพและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ กลุ่มของโครงการมีดังนี้

- โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดำเนินการขยายผลและถ่ายทอดเทคโนโลยีจากศูนย์พัฒนาทั้ง 6 ศูนย์ทั่วประเทศ ไปสู่ 64 หมู่บ้านบริวาร พื้นที่ 604 ไร่ เกษตรกรได้รับความรู้จำนวน 700 คน
- โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เน้นให้นักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมีความรู้ทั้งด้านการเกษตร สามารถผลิตอาหารเพื่อนำมาประกอบอาหารกลางวัน ดำเนินการในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน 178 โรงเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษา 92 โรงเรียน และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา 33 ศูนย์ รวมทั้งสิ้น 303 แห่ง
- โครงการหมู่บ้านจุฬาภรณ์-ทับทิมสยาม ตามพระราชดำริสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ส่งเสริมทำการเกษตรแบบผสมผสานและการปรับปรุงบำรุงดิน จำนวน 18 หมู่บ้าน เพื่อให้เกษตรกรได้มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง
- โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เน้นการปรับระบบการผลิตให้กับเกษตรกร จำนวน 740 คน พื้นที่ 2,220 ไร่ ส่งเสริมการปลูกข้าวให้มีปริมาณเพียงพอต่อการบริโภคและดำเนินการจัดทำศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของชุมชน 185 ศูนย์ พื้นที่ 37,000 ไร่ ตลอดจนให้ความรู้ด้านเทคนิคแก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 8 กลุ่ม



โครงการพื้นที่เฉพาะ เป็นการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อให้ชุมชนสามารถวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน สามารถวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และความพร้อมของเกษตรกร โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ดำเนินการใน 3 เขต ประกอบด้วย

1. เขตพื้นที่เพื่อความมั่นคงตามชายแดน ที่เป็นขอบรั้วของประเทศ 31 จังหวัด โดยเน้นเกษตรกรรายย่อย และสนับสนุนในลักษณะกองทุน เกษตรกรจะร่วมกันกำหนดเงื่อนไขให้มีการคืนกลับเข้าสู่ชุมชน เพื่อหมุนเวียนให้กับเกษตรกรรายอื่น
2. เขตพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ พื้นที่ป่าห้วยขาแข้ง พื้นที่ภูสระดอแก้ว พื้นที่ลุ่มน้ำแดง เขียว และคลองยัน โดยสนับสนุนให้เกษตรกรมีรายได้จากอาชีพทางการเกษตรที่มั่นคงในการดำรงชีวิต เพื่อที่จะลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
3. เขตพื้นที่ที่รัฐได้กำหนดไว้ชัดเจน ได้แก่ เขตปฏิรูปที่ดิน เขตแม่ฟ้าหลวง-แม่จัน จ.เชียงราย เขต 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เน้นการเตรียมความพร้อมของเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพทางการเกษตร เพื่อยกระดับรายได้ให้ทัดเทียมกับประชาชนในเขตอื่น

จากการดำเนินงานตามโครงการพื้นที่เฉพาะ ทำให้เกษตรกรได้รับการเตรียมความพร้อม โดยการอบรมในการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม จำนวน 10,500 คน ใน 400 หมู่บ้าน และได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามศักยภาพและความพร้อมของเกษตรกรในลักษณะกองทุนได้ในพื้นที่ 33,535 ไร่ ตลอดจนมีการพัฒนางานด้านเคหกิจเกษตรในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 371 กลุ่ม

ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตให้สอดคล้อง กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

การส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานและควบคุมศัตรูพืชโดยชีวภาพ

เป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถบริหารจัดการศัตรูพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการป้องกันกำจัดหลาย ๆ วิธีร่วมกัน และคำนึงถึงผลกระทบของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการรักษาสิ่งแวดล้อม การดำเนินงานในเรื่องนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรได้ใช้ขบวนการถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรในลักษณะที่เรียกว่า “โรงเรียนเกษตรกร” คือ มุ่งเน้นให้เกษตรกรคิดเป็น ทำเป็น เน้นให้เกษตรกรมีส่วนร่วมตั้งแต่เรื่องการแนะนำส่งเสริม การทดสอบสาธิต การวิเคราะห์ปัญหา การตัดสินใจ และการยอมรับ โดยให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และปฏิบัติการณ์ร่วมกันในทุกขั้นตอนการผลิตใน ไร่ - นา - สวน ของเกษตรกรอย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลเพาะปลูก ซึ่งเกษตรกรจะรวมกลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และหาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาและการปฏิบัติต่างๆ ในการผลิตพืชร่วมกัน สำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรนั้นจะทำงานร่วมกับเกษตรกรอย่างใกล้ชิด ต่อเนื่อง และปรับบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

ในปี 2543 กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการ
อบรมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้มีความรู้
ทักษะในการทำงานร่วมกับกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าว 4 จุด
พืชผัก 1 จุด รวม 130 คน และส่งเสริมกิจกรรมโรงเรียนเกษตรกรผู้ผลิตข้าว
42 กลุ่ม สมาชิก 1,050 คน เกษตรกรผู้ผลิตผัก 60 กลุ่ม สมาชิก 1,500 คน
และเกษตรกรผู้ผลิตไม้ผล 50 กลุ่ม สมาชิก 1,250 คน จากการทำงานดังกล่าว
ทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและ
ไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

ในส่วนของการส่งเสริมควบคุมศัตรูพืชโดยชีวภาพ เป็นการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรในการใช้สิ่งมีชีวิตที่เป็นประโยชน์ หรือศัตรูธรรมชาติของศัตรูพืช และสารธรรมชาติควบคุมศัตรูพืช กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการผลิตขยายพันธุ์ หรือผลิตศัตรูธรรมชาติของศัตรูพืช จำนวน 14 ชนิด คือ ผลิตขยายตัวห้ำ 6 ชนิด ได้แก่ มวนพิษฆาต มวนเพชรฆาต แมลงช้างปีกใส ไรตัวห้ำ ดัวงเต่าตัวห้ำ จำนวน 28.98 ล้านตัว และกบ 23,000 ตัว ตัวเบียน 4 ชนิด ได้แก่ แตนเบียนไข่มวนลำไย แตนเบียนหนอนกออ้อย แตนเบียนหนอนซอนใบส้ม จำนวน 384.42 ล้านตัว และไส้เดือนฝอย จำนวน 90,506 ชอง ผลิตขยายเชื้อจุลินทรีย์ 4 ชนิด ได้แก่ เชื้อราเมตาโรเซียม เชื้อราบริวารเรีย เชื้อราไตรโคเดอร์มา จำนวน 256,706 กิโลกรัม และเชื้อไวรัส NPV จำนวน 4,713 ลิตร ซึ่งศัตรูธรรมชาติที่ผลิตขยายได้เหล่านี้นำไปส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกร จำนวน 82,760 คน ใช้ควบคุมพืชเศรษฐกิจ 5 กลุ่มพืช ในพื้นที่ 331,040 ไร่ ดังนี้

กลุ่มพืช	จำนวนเกษตรกร (คน)	พื้นที่ (ไร่)
ข้าว	14,635	73,175
พืชไร่ (ฝ้าย อ้อย ถั่วชนิดต่างๆ)	4,475	22,375
ไม้ผล ไม้ยืนต้น (ลองกอง มะม่วง ลางสาด ลิ้นจี่ เงาะ ทุเรียน มังคุด ลำไย และมะพร้าว)	42,100	154,450
พืชผักและพืชสวน (ผักชนิดต่างๆ)	19,830	79,320
ไม้ดอกไม้ประดับ	1,720	1,720
รวม	82,760	331,040





ส่งเสริมการป้องกันและกำจัดแมลงวันผลไม้

ประเทศไทยมีการระบาดของแมลงวันผลไม้ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการส่งออกผลไม้ไปต่างประเทศ เนื่องจากการใช้สารเคมีในสวนผลไม้ของเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตรจึงดำเนินการป้องกัน และกำจัดแมลงวันผลไม้โดยใช้เทคนิคทำให้แมลงเป็นหมันด้วยรังสี แล้วนำไปปล่อยในสวนผลไม้ เพื่อให้แมลงวันผลไม้ที่เป็นหมันไปแข่งขันผสมพันธุ์กับแมลงในธรรมชาติ จะทำให้การแพร่ขยายพันธุ์ ลดลงจนหมดไปจากพื้นที่นั้นๆ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม

ในปี 2543 กรมส่งเสริมการเกษตรได้ทำการผลิตแมลงวันผลไม้ที่เป็นหมัน จำนวน 1,820 ล้านตัว ดำเนินการปล่อยในสวนผลไม้จังหวัดราชบุรี ระยอง นครราชสีมา และเชียงใหม่ รวมพื้นที่ 64,000 ไร่ ซึ่งจากการดำเนินงานดังกล่าวทำให้สามารถคุ้มครองผลผลิตไม้ให้เสียหายจากการทำลายของ แมลงวันผลไม้ คิดเป็นมูลค่ารวมทั้งสิ้น 384 ล้านบาท





ส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงผึ้ง

ประเทศไทยมีศักยภาพในการเลี้ยงผึ้ง เนื่องจากพืชเศรษฐกิจหลายชนิดและพืชธรรมชาติทั่วไปจำนวนมาก เหมาะสมเป็นแหล่งอาหารผึ้ง ผึ้งที่เลี้ยงในเชิงการค้ามีอยู่ 2 ชนิด คือ ผึ้งโพรงและผึ้งพันธุ์ ผึ้งโพรงเป็นผึ้งพื้นเมือง ที่มีอยู่ในธรรมชาติให้ผลผลิตหลักเป็นน้ำผึ้ง ส่วนผึ้งพันธุ์เป็นผึ้งที่นำมาจากต่างประเทศมีการเลี้ยงกระจายอยู่ตาม จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ให้ผลผลิตหลายชนิด ได้แก่ น้ำผึ้ง เกสรผึ้ง และนมผึ้ง ในการส่งเสริมการเลี้ยงผึ้งให้กับ เกษตรกรรายใหม่จะเน้นพื้นที่ที่มีศักยภาพ ส่วนเกษตรกรรายเดิมจะเน้นการพัฒนาคุณภาพการจัดการและ คุณภาพผลิตภัณฑ์ผึ้ง

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ส่งเสริมการเลี้ยงผึ้งพันธุ์และผึ้งโพรง รวม 5,500 ไร่ และได้พัฒนาการเลี้ยงผึ้งใน เกษตรกรรายเดิมและรายใหม่ จำนวน 3,318 คน ทำให้มีการพัฒนาการเลี้ยงผึ้ง รวม 124,752 ไร่ ได้รับผลผลิตน้ำผึ้ง 3,646 ตัน นมผึ้ง 68 ตัน ไช้ผึ้ง 68 ตัน เกสรผึ้ง 35 ตัน คิดเป็นมูลค่ารวม 467.65 ล้านบาท นอกจากนี้ ได้มีการนำผึ้งที่เลี้ยงไปช่วยผสมเกสรเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 500,000 ไร่





การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ

การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติในปี 2543 ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานเพื่อช่วยเกษตรกรที่ประสบภัยปี 2542 และปี 2543 ซึ่งสามารถสรุปความเสียหาย ได้ดังนี้

ชนิดภัยธรรมชาติ	พื้นที่การเกษตรเสียหาย (ไร่)	จังหวัด (จำนวน)	ตำบล (จำนวน)	เกษตรกรได้รับความเสียหาย (ครอบครัว)
อุทกภัย	5,656,112	64	3,019	444,560
ฝนทิ้งช่วง	305,029	5	82	31,454
วาตภัย	15,339	4	31	1,848
ลูกเห็บ	7,710	1	12	1,401
ภัยหนาว	13,544	6	31	2,627
ศัตรูพืชระบาด	74,790	8	51	6,072
อัคคีภัย	50	2	2	11

การช่วยเหลือเกษตรกรโดยการสนับสนุนจัดหาปัจจัยการผลิตใช้เงินอุดหนุนราชการ จำนวน 51.91 ล้านบาท
งบกลาง จำนวน 13.27 ล้านบาท งบประมาณประจำปี 2543 จำนวน 34 ล้านบาท รวมทั้งสิ้น 99.18 ล้านบาท



ส่งเสริมการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมตามศักยภาพและการบำรุงดิน

การผลิตของเกษตรกรในอดีตที่ผ่านมามุ่งเน้นที่จะเพิ่มผลผลิตไม่ได้ตระหนักว่าดินเป็นฐานรองรับการผลิต ถูกทำลายอย่างมากไม่มีการบำรุงรักษาที่ถูกต้อง จึงทำให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ไม่เหมาะสมที่จะปลูกพืช กรมส่งเสริมการเกษตร จึงต้องเร่งรัดการปรับปรุงดิน โดยให้ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และการจัดการดินที่ถูกต้อง ในปี 2543 ได้ทำการส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยพืชสดในนาข้าวและในพืชไร่ รวมพื้นที่ดำเนินการ 4,515 ไร่ นอกจากนี้ยังได้สนับสนุนให้เกษตรกรผลิตพันธุ์สับปะรดพันธุ์แก้วพรา ในพื้นที่ 4,524 ไร่





ปัจจุบันการผลิตของเกษตรกรยังมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ไม่แพร่หลายเท่าที่ควร ขาดความรู้ด้านการใช้ทรัพยากรน้ำ อย่างมีประสิทธิภาพ การควบคุมศัตรูพืช วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว ตลอดจนความเข้าใจในระบบธุรกิจเกษตร ด้านการผลิตที่มีคุณภาพ ระบบตลาด การจัดการกับผลผลิตที่ผลิตได้ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการผลิตพืช รวมทั้งยังขาดโอกาสในการเชื่อมโยงการผลิต กับงานอุตสาหกรรม จึงทำให้ขายผลผลิตได้ในราคาต่ำ กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้มีการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้ ทักษะ และประสบการณ์ด้านการตลาด เกษตรอุตสาหกรรม และท่องเที่ยวเกษตร เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในชุมชนชนบทให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้



ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

ด้านการผลิตและขยายพันธุ์พืช

ในปี 2543 กรมส่งเสริมการเกษตรทำการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชเศรษฐกิจสายพันธุ์ดี มีคุณภาพสูง เพื่อสนับสนุนโครงการส่งเสริมการเกษตรของทางราชการ ดำรงไว้ในกรณีเร่งด่วน เช่น การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ตลอดจนจำหน่ายแก่เกษตรกรทั่วไป ภายใต้การดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่มีอยู่ทั่วประเทศ 23 ศูนย์ โดยมีการจัดทำแปลงขยายเมล็ดพันธุ์พืชเศรษฐกิจ 9 ชนิด ได้แก่ ข้าว ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง ฝ้าย ปอแก้ว งาม ถั่วหรั่ง และพืชผัก จำนวน 60 สายพันธุ์ ในพื้นที่รวมทั้งสิ้น 264,479 ไร่ ได้ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ดี จำนวน 42,010 ตัน ซึ่งเมล็ดพันธุ์จำนวนดังกล่าวเกษตรกรสามารถนำไปปลูกขยายได้ในพื้นที่ 4.3 ล้านไร่ เกษตรกรจะได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้นประมาณ 210,000 ตัน คิดเป็นมูลค่า 696 ล้านบาท

การจัดจ่ายเมล็ดพันธุ์ดี ได้มีการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ดีจำนวนทั้งสิ้น 33,398 ตัน โดยเป็นการสนับสนุนแก่โครงการส่งเสริมการเกษตรของทางราชการ 9,416 ตัน ช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ 10,236 ตัน จำหน่ายแก่ตัวแทนจำหน่ายและเกษตรกรทั่วไปจำนวน 13,746 ตัน

การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์แก่เกษตรกร เพื่อสร้างแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ในท้องถิ่น และเกิดการกระจายเมล็ดพันธุ์สายพันธุ์ดี ให้เพียงพอแก่ความต้องการใช้ของเกษตรกร ได้ทำการฝึกอบรมเกษตรกร ตลอดจนกำกับดูแลแปลงขยายพันธุ์ของเกษตรกรในพื้นที่ดำเนินการของโครงการศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน 65 จังหวัด จำนวน 1,241 จุด พื้นที่ 248,200 ไร่ สำหรับการส่งเสริมให้เกษตรกรรู้จักการใช้เมล็ดพันธุ์ดีนั้น ได้ให้บริการจัดฝึกอบรมดูงานแก่เกษตรกร จำนวน 28 ครั้ง 2,780 คน ให้บริการดูงาน ฝึกงาน แก่นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ รวม 47 ครั้ง จำนวน 444 คน ตลอดจนจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ด้านวิทยาการเมล็ดพันธุ์แก่ผู้สนใจทั่วไป รวม 39 ครั้ง จำนวน 12,900 คน

นอกจากนี้กรมส่งเสริมการเกษตรยังได้ดำเนินการโครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ของศูนย์ขยายพันธุ์พืชทุกศูนย์ โดยมีการก่อสร้างโรงงานปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์แล้วเสร็จในปี 2545) เพื่อเพิ่มกำลังการผลิตของศูนย์ขยายพันธุ์พืชจากศูนย์ละ 2,000-3,000 ตันต่อปี เป็นประมาณ 4,000 ตันต่อปี





การผลิตกิ่งพันธุ์ไม้ผล ไม้ยืนต้น

การผลิตกิ่งพันธุ์ไม้ผล ไม้ยืนต้น โดยศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์พืชสวน จำนวน 12 ศูนย์ ทำการผลิตต้นพันธุ์ได้จำนวน 3 ล้านต้น เช่น มะม่วง ทุเรียน ลิ้นจี่ ลำไย ขนุน กระท้อน ส้มโอ มะขามแปร์ยาวฝักโต น้อยหน่า มะละกอ มะนาว ชมพู ฝรั่ง มังคุด ยางพารา และกล้าพืชผักต่างๆ เพื่อสนับสนุนโครงการส่งเสริมการเกษตร ทั้งในส่วนที่ส่งเสริมในลักษณะสวนหลังบ้านและสวนเพื่อการค้า

การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช

การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเป็นกรรมวิธีการขยายพันธุ์พืชวิธีหนึ่งที่สามารถผลิตต้นพันธุ์ได้ปริมาณมาก ใช้เวลาน้อยและได้พันธุ์ที่ปลอดโรค ในปี 2543 กรมส่งเสริมการเกษตรได้ทำการผลิตพันธุ์พืช จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช จำนวน 25 ชนิด เช่น กล้าย ปลูก เต ไร่หอม เบนจมาศ เยอบีร่า กลุ่มพืชสมุนไพร พืชตระกูลขิง และอื่นๆ รวม 75 สายพันธุ์ จำนวน 11.25 ล้านต้น เพื่อนำไปส่งเสริมให้มีการปลูกไว้บริโภคในครัวเรือน ส่งเสริมในเชิงธุรกิจ และช่วยเหลือเกษตรกรในกรณีเร่งด่วน





ส่งเสริมการใช้เครื่องมือและเครื่องจักรกล

สนับสนุนการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรเพื่อพัฒนาปริมาณและคุณภาพของผลผลิต เช่น เครื่องมือเตรียมดินชนิดที่ช่วยเพิ่มศักยภาพในการหาน้ำและอาหารในดินของพืช เครื่องอบ เครื่องคัดขนาด เครื่องมือเก็บรักษาผลผลิต นอกจากนี้ได้ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้เครื่องจักรกลการเกษตร พร้อมทั้งอบรมให้รู้จักวิธีการใช้และบำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตรอย่างถูกต้องให้แก่เกษตรกร จำนวน 1,838 คน จนสามารถซ่อมแซมเครื่องจักรกลการเกษตรได้ด้วยตนเอง ทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลการเกษตรได้ไม่ต่ำกว่า 700 บาทต่อคนต่อปี คิดเป็นมูลค่าปีละ 1.29 ล้านบาท





•การจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตรร่วมกับกรมชลประทาน ดำเนินโครงการปรับปรุงระบบการจัดการน้ำเพื่อการเกษตร (The Modernization of Water Management System Project : MWMS) โดยความช่วยเหลือจากองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency : JICA) ระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี (2542 - 2547) เริ่มดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2542 วัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมระบบการปลูกพืชที่เหมาะสมและการใช้น้ำชลประทานอย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางในการดำเนินงานคือ พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มผู้ใช้น้ำให้สามารถบริหารจัดการด้านการใช้น้ำชลประทานในการปลูกพืชไร่-พืชผักในฤดูแล้งและการบำรุงรักษาคูลองด้วยตนเอง ผลการดำเนินงานในปี 2543 ที่ผ่านมามีกรมส่งเสริมการเกษตรร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจาก JICA ได้ทดลองปลูกพืชไร่ จำนวน 6 ชนิด ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดหวาน ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง และทานตะวัน ดำเนินการในพื้นที่นำร่องของโครงการซึ่งอยู่ที่คลอง 18 ขวา ตำบลโคกกระเทียม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ผลปรากฏว่าพืชที่ให้ผลผลิตดีมีศักยภาพทางด้านการตลาด และเป็นที่น่าสนใจของเกษตรกรได้แก่ ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ข้าวโพดหวาน และกระเจียบเขียว ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรจะพิจารณาดำเนินการขยายผลในพื้นที่โครงการต่อไป



ด้านการควบคุมคุณภาพผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อการส่งออก

ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลผลิตและควบคุมศัตรูพืชผลไม้ให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาดต่างประเทศ ดำเนินการโดยศูนย์พัฒนาการผลิตและควบคุมศัตรูพืช ผลไม้เพื่อการส่งออกที่กรุงเทพมหานคร และจันทบุรี ได้จัดตั้งกลุ่มปรับปรุงคุณภาพพืช ผลไม้ สำหรับส่งออกและได้ดำเนินการให้บริการเครื่องมือและอุปกรณ์ในการอบไอน้ำเพื่อกำจัดแมลงวันผลไม้ (Vapour Heat Treatment) การคัดขนาดและบรรจุหีบห่อผลไม้สด ได้แก่ มะม่วง จำนวน 223.77 ตัน ทุเรียน 10.62 ตัน ลำไย 3.09 ตัน สับปะรด 3.62 ตัน มังคุด 10.39 ตัน เงาะ 17.29 ตัน ลิ้มโอ 73.19 ตัน รวม 341.97 ตัน และทุเรียนแช่แข็ง จำนวน 838.82 ตัน รวมทั้งสิ้น 1,180.79 ตัน



ส่งเสริมการตลาดและธุรกิจเกษตร

การส่งเสริมการตลาดและธุรกิจเกษตร

ดำเนินการกระจายสินค้าเกษตรคุณภาพเพื่อแก้ไขปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ 2 ชนิด ได้แก่ ทูเรียน และลำไย โดยทูเรียนมีการกระจายผลผลิตจากจังหวัดระยอง จันทบุรี และจังหวัดตราด ในช่วง 24 พฤษภาคม - 10 มิถุนายน 2543 ไปยังจังหวัดปลายทาง 53 จังหวัด จำนวน 559 ตัน ส่วนลำไยมีการกระจายผลผลิตจากจังหวัดลำพูน และจังหวัดเชียงใหม่ ไปยังจังหวัดปลายทาง 23 จังหวัด ในช่วง 15 กรกฎาคม - 15 สิงหาคม 2543 จำนวน 5,139.25 ตัน

จัดงานแสดงสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรทั้งในประเทศและต่างประเทศจำนวน 11 ครั้ง สํารวจข้อมูลความต้องการวัตถุดิบ(พืช)จากโรงงานอุตสาหกรรมเกษตรทั่วประเทศ จำนวน 344 โรงงาน ตั้งอยู่ในพื้นที่ 56 จังหวัด มีความต้องการวัตถุดิบ (พืช) จำนวน 110 ชนิด (ผัก 43 ชนิด ไม้ผล-ไม้ยืนต้น 42 ชนิด พืชไร่ 24 ชนิด ดอกไม้และสมุนไพร 2 ชนิด) โรงงานนำวัตถุดิบไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ 26 ประเภทผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ยังมีการประสานข้อมูลการตลาด ผัก และผลไม้ ที่มีการซื้อขายในตลาดสี่มุมเมืองและตลาดไทส่งให้กับสำนักงานเกษตรจังหวัดทุกจังหวัดทุกวันทำการเพื่อนำไปเผยแพร่สู่เกษตรกรให้ทราบความเคลื่อนไหวราคาผลผลิตเกษตรที่ตลาดค้าส่งส่วนกลาง

การเชื่อมโยงผลผลิตสู่ตลาดประมุขสินค้าเกษตร

เป็นการพัฒนาเกษตรกรให้มีโอกาสนำผลผลิตไปจำหน่ายในตลาดสินค้าเกษตร ด้วยวิธีการซื้อขายแบบประมุข โดยสนับสนุนให้กลุ่มปรับปรุงคุณภาพไม้ผล เพื่อการส่งออกนำผลผลิตที่มีคุณภาพไปร่วมจำหน่ายโดยวิธีประมุข ณ ตลาดไท ส่งผลให้เกษตรกรผู้ผลิตเป็นที่รู้จักและได้รับความเชื่อถือจากผู้ค้าเพิ่มขึ้น การซื้อขายในตลาดประมุขสินค้าเกษตรได้กำหนดสินค้าเป้าหมาย คือ ทุเรียน เงาะ มังคุด ลองกอง โดยได้เริ่มดำเนินการนำร่องในทุเรียน (ภาคตะวันออก) สำหรับปริมาณซื้อขายทุเรียนผ่านตลาดประมุขของกลุ่ม ปรับปรุงคุณภาพเพื่อการส่งออก จำนวน 4 กลุ่ม มีการซื้อขายผ่านตลาดประมุข 170.8 ตัน คิดเป็นมูลค่า 3.34 ล้านบาท นอกจากนี้ยังได้ร่วมกับกลุ่มปรับปรุงคุณภาพไม้ผลในภาคเหนือและภาคใต้สนับสนุนให้เข้าร่วมจำหน่ายในตลาดประมุข อีก 6 กลุ่ม และจากการซื้อขายแบบประมุขทำให้สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ราคา สูงกว่าราคาเฉลี่ยที่มีการซื้อขายโดยวิธีทางปกติ ประมาณ 2 - 3 บาท/กิโลกรัม



การส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตรขึ้นเพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นชนบท และเป็นการเปิดโอกาสให้องค์กรสวนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง โดยสนับสนุนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเกษตรให้มีความพร้อมต่อการเปิดบริการแก่นักท่องเที่ยวตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ได้แก่

ขอนแก่น	<ul style="list-style-type: none"> ● หมู่บ้านผึ้งภูเวียง-น้ำพอง ● ท่องเที่ยวเกษตรภูผาม่าน
อุดรธานี	<ul style="list-style-type: none"> ● บ้านเชียง ● ศูนย์พันธุ์พืชเพาะเลี้ยง
สุรินทร์	<ul style="list-style-type: none"> ● ท่องเที่ยวเกษตรสุรินทร์
เลย	<ul style="list-style-type: none"> ● ท่องเที่ยวเกษตรภูเรือ
อุบลราชธานี	<ul style="list-style-type: none"> ● ท่องเที่ยวเกษตรอุบลราชธานี
เชียงราย	<ul style="list-style-type: none"> ● ชุมชนหัวแม่คำ ● ดอยผาหม่น
เชียงใหม่	<ul style="list-style-type: none"> ● ศูนย์ผึ้งเชียงใหม่
พิษณุโลก	<ul style="list-style-type: none"> ● บ้านภูหินร่องกล้า
อุตรดิตถ์	<ul style="list-style-type: none"> ● เกษตรอุตรดิตถ์
น่าน	<ul style="list-style-type: none"> ● บ้านมณีเทถุรักษ์
นนทบุรี	<ul style="list-style-type: none"> ● บางรักน้อย
จันทบุรี	<ul style="list-style-type: none"> ● อ่าวคุ้งกระเบน
ตราด	<ul style="list-style-type: none"> ● ท่องเที่ยวเกษตรเกาะช้าง
นครนายก	<ul style="list-style-type: none"> ● ท่องเที่ยวเกษตรนครนายก
นครปฐม	<ul style="list-style-type: none"> ● ล่องเรือชมสวนเรียบคลองมหาสวัสดิ์
สุพรรณบุรี	<ul style="list-style-type: none"> ● อุทยานผักพื้นบ้าน
กาญจนบุรี	<ul style="list-style-type: none"> ● ท่องเที่ยวเกษตรสังขละบุรี

ด้านการส่งเสริมและ

พัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร



โครงการชุมชนยั่งยืน

เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรายย่อยในชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และพัฒนาสู่เกษตรกรมืออาชีพ โดยมีการส่งเสริมในด้านต่างๆ เช่น การผลิต การตลาด การแปรรูป การบริการ และการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยเพิ่มรายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและชุมชนได้อย่างยั่งยืน

โครงการเพิ่มขีดความสามารถ

เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของเกษตรกรรายย่อยในการบริหารจัดการ การผลิต การตลาด การแปรรูป และการบริการ โดยมีการส่งเสริมในด้านต่างๆ เช่น การผลิต การตลาด การแปรรูป การบริการ และการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยเพิ่มรายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ได้สนับสนุนให้เกษตรกรรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกัน และกันในการประกอบอาชีพการเกษตร ทั้งด้านการบริหาร วิชาการ การจัดหาปัจจัยการผลิต การแปรรูป ตลอดจนการระดมเงินออม และจัดตั้งกองทุนในรูปแบบต่างๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกษตรกร องค์กรเกษตรกร และชุมชนเกษตรมีความเข้มแข็ง ยั่งยืน มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสถานภาพทางสังคมให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป อีกทั้งยังสามารถเป็นแกนนำในการพัฒนาการเกษตรต่อไป โดยในปี 2543 ได้สนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กรเกษตรกร ดังนี้



พื้นที่เกษตร

สนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กรเกษตรกร ดังนี้

พื้นที่	จำนวนเกษตรกร	จำนวนองค์กรเกษตรกร
ภาคเหนือ	1,127	200/10
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,453	31/12
ภาคกลาง	500	1/30
ภาคตะวันออก	1,440	127/10
ภาคใต้	1,762	127/42
กรุงเทพมหานคร	315	3/12
จังหวัดเชียงใหม่	1,440	307/31
จังหวัดสุโขทัย	1,440	62/31
จังหวัดอุตรดิตถ์	1,320	27/42
จังหวัดน่าน	375	64/10
จังหวัดพิจิตร	4,087	10/20
จังหวัดพิษณุโลก	1,320	10/20
จังหวัดพิจิตร	375	64/10
จังหวัดพิจิตร	4,087	10/20

สนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กรเกษตรกร ดังนี้



กลุ่มผู้เรียน

เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรายย่อยในชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และพัฒนาสู่เกษตรกรมืออาชีพ โดยมีการส่งเสริมในด้านต่างๆ เช่น การผลิต การตลาด การแปรรูป การบริการ และการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยเพิ่มรายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและชุมชนได้อย่างยั่งยืน



กลุ่มผู้เรียน

เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรายย่อยในชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และพัฒนาสู่เกษตรกรมืออาชีพ โดยมีการส่งเสริมในด้านต่างๆ เช่น การผลิต การตลาด การแปรรูป การบริการ และการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยเพิ่มรายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและชุมชนได้อย่างยั่งยืน

สนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กรเกษตรกร ดังนี้



กลุ่มเกษตรกร

ปัจจุบันมีกลุ่มเกษตรกร จำนวน 4,533 กลุ่ม สมาชิก 548,174 ครอบครัว กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ จำนวน 2,347 กลุ่ม ผลการดำเนินงาน ให้สมาชิกช่วยเหลือซึ่งกันและกันและดำเนินธุรกิจ ทำให้กลุ่มเกษตรกรมีกำไรสุทธิ จำนวน 28.84 ล้านบาท ฐานะการเงินของกลุ่มเกษตรกรมีสินทรัพย์ 849.41 ล้านบาท หนี้สิน 521.71 ล้านบาท และทุนของกลุ่ม 327.70 ล้านบาท กลุ่มเกษตรกรมีธุรกิจรวมเป็นมูลค่า 1,577.81 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่เป็นการจัดหาสินค้าจำหน่าย 779.76 ล้านบาท และรวบรวมผลผลิต 606.30 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ การให้เงินกู้ 122.96 ล้านบาท รับฝากเงิน 36.25 ล้านบาท และบริการส่งเสริมการเกษตร 32.54 ล้านบาท นอกจากนี้ได้มีการประชุมคณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกร เพื่อการพัฒนาการผลิต การจัดการตลาดและการบริหารองค์กร รวมทั้งการฝึกอบรมสมาชิกกลุ่มเกษตรกร เรื่องการจัดการธุรกิจและการจัดทำบัญชี และได้ดำเนินงานกับองค์กรของรัฐและเอกชนเพิ่มมากขึ้น เพื่อสร้างเครือข่ายการพัฒนาอาชีพในเชิงธุรกิจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งได้มีการประสานงานและสนับสนุนการดำเนินงานองค์กรเกษตรกรนิติบุคคล ได้แก่ สมาคมชาวนาไทย สมาคมสถาบันเกษตรกรไทย สมาคมสหพันธ์ชาวสวนยาง และมูลนิธิกลุ่มเกษตรกรแห่งประเทศไทย



กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ปัจจุบันกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของครอบครัวเกษตรกรมากที่สุด ซึ่งมีจำนวน 13,999 กลุ่ม สมาชิก 533,735 คน ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร คือ ความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่ม ความสามารถของผู้นำการพัฒนาอาชีพการเกษตร การพัฒนาคุณภาพชีวิต และกิจกรรมเสริมรายได้ โดยการจัดทำแผนปฏิบัติงาน การผลิต การตลาด การออม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งมีการประสานงานกับหน่วยงานทุกระดับ

จากผลการดำเนินงานทำให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเกิดกระบวนการเรียนรู้พัฒนาความสามารถ บริหารจัดการกลุ่ม จัดการเงินออมและกองทุนหมุนเวียน การเพิ่มมูลค่าผลผลิต รวมทั้งพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม อาจส่งผลให้เกิดระบบเศรษฐกิจพอเพียงและความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนต่อไปในอนาคต





กลุ่มเยาวชนเกษตร

ปัจจุบันมีกลุ่มเยาวชนเกษตร 7,039 กลุ่ม สมาชิก 136,857 คน เกษตรกรก้าวหน้า 1,330 คน กรมส่งเสริมการเกษตร ได้สนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนเกษตร ดังนี้

- อบรมและฝึกปฏิบัติกลุ่มเยาวชนเกษตรในโรงเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนในการประกอบอาชีพทางการเกษตร จำนวน 1,000 กลุ่ม ใน 1,000 โรงเรียน
- สนับสนุนให้กลุ่มเยาวชนเกษตรประกอบอาชีพดำเนินกิจกรรมเกษตรในพื้นที่ จำนวน 108 กลุ่ม
- สัมมนาเยาวชนเกษตรผู้นำและที่ปรึกษาเยาวชนเกษตรระดับภาคและระดับประเทศ รวม 185 คน
- คัดเลือกเยาวชนเกษตร จำนวน 15 คน พร้อมทั้งอบรมพื้นฐานการเกษตร จำนวน 65 วัน เพื่อที่จะเดินทางไปฝึกงานในครอบครัวเกษตรกรญี่ปุ่น เป็นระยะเวลา 8 เดือน ซึ่งเยาวชนเหล่านี้กลับมาก็คงจะเป็นผู้นำเยาวชนในการพัฒนาด้านการเกษตรต่อไป
- สนับสนุนให้คณะกรรมการเยาวชนเกษตรเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาเครือข่ายองค์กรเกษตรกรในทุกจังหวัดทั่วประเทศ

จากผลการดำเนินงานดังกล่าวทำให้กลุ่มเยาวชนเกษตรได้รับความรู้ วิชาการเกษตรทั้งทางด้านทฤษฎีและฝึกปฏิบัติ สามารถนำไปประกอบอาชีพเกษตรและมีรายได้เป็นของตนเอง ตลอดจนยังเข้าไปมีบทบาท มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล กรรมการหมู่บ้าน วิทยากรเกษตรกรของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล





ส่งเสริมการออม

ส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่ม/องค์กรเกษตรกร ระดมการออมและจัดตั้งกองทุนในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

ชื่อกองทุน	จำนวนสถาบันเกษตรกรที่ เข้าร่วมโครงการ (กลุ่ม)	จำนวนเงินทุน (ล้านบาท)
กองทุนเงินออมเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษามหาราชินี	5,187	300.00
กองทุนเงินออมเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา	3,493	80.52
กองทุนพัฒนาอุตสาหกรรมในครัวเรือน	500	1.80
เงินออมปกติของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	3,480	223.00
กองทุนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	5,040	181.40
กองทุนอาหารหมู่บ้าน	610	9.10
เงินออมทรัพย์สินของกลุ่มเกษตรกร	3,440	327.70
เงินออมของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร	3,440	42.51
กองทุนหมุนเวียนกลุ่มเยาวชนเกษตรกร	2,360	27.40
เงินธนาคารหมู่บ้าน	378	840.50
กองทุนฝึกอาชีพการเกษตรเพื่อชุมชน	4,083	10.20
กองทุนพัฒนาสถาบันเกษตรกรภายใต้โครงการ		.42
ส่งเสริมเงินออมเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษามหาราช		
ยอดรวมทั้งสิ้น	2,044.55	ล้านบาท

ซึ่งจากผลการดำเนินงานดังกล่าวทำให้องค์กรเกษตรกรมีเงินทุนสำรองและเงินทุนหมุนเวียนเกิดสภาพคล่องในการดำเนินกิจการของกลุ่มและสามารถจัดสวัสดิการแก่สมาชิกที่มีความจำเป็นและเดือดร้อน อันส่งผลให้พึ่งพาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง



โครงการกองทุนอาหารหมู่บ้าน

เป็นโครงการส่งเสริมการผลิตอาหารที่มีคุณค่าแก่ครอบครัวเกษตรกร สามารถสร้างความมั่นคง ด้านอาหารในระดับครัวเรือนและชุมชน ตลอดจนเป็นการเพิ่มโอกาสของเกษตรกรและชุมชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนแบบมีส่วนร่วม โดยรัฐสนับสนุนเงินทุนเริ่มต้น ในปี 2543 ได้สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนอาหารหมู่บ้าน จำนวน 100 กองทุน ใน 69 จังหวัด ซึ่งตั้งแต่ปี 2530 จนถึงปัจจุบัน รวม 1,407 กองทุน มีเงินกองทุนทั้งสิ้น 26.50 ล้านบาท ให้สมาชิกกู้ยืมไปผลิตอาหารและแปรรูปเพื่อบริโภค จากการดำเนินงานผลผลิตที่ได้นำไปประกอบอาหารเลี้ยงเด็กในโรงเรียนและหมู่บ้านช่วยแก้ปัญหาด้านโภชนาการ นอกจากนี้ยังช่วยครอบครัวลดรายจ่ายด้านอาหาร ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เกษตรกรมีความตระหนักในการผลิตอาหารเพื่อโภชนาการมากยิ่งขึ้น

โครงการเพิ่มรายได้นอกภาคเกษตร

เป็นการดำเนินการเพื่อเพิ่มมูลค่า เพิ่มรายได้ บรรเทาปัญหาภาวะผลผลิตล้นตลาดและราคาตกต่ำ พัฒนาปรับปรุงการผลิตอย่างเป็นระบบทั้งขบวนการตั้งแต่การใช้เทคโนโลยีควบคุมคุณภาพวัตถุดิบ กำหนดช่วงเวลาผลิต การจัดการวัตถุดิบจนถึงกรรมวิธีการแปรรูป เพื่อให้สถาบันเกษตรกรปรับปรุงขบวนการผลิตให้ได้คุณภาพและปริมาณสม่ำเสมอ สามารถสร้างระบบตลาดที่แน่นอนมั่นคงให้กับผลิตภัณฑ์ โดยคัดเลือกกลุ่มดำเนินการที่มีศักยภาพ กลุ่มเป็นผู้วิเคราะห์ กำหนดปัจจัยวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องการในแต่ละขั้นตอนของขบวนการการผลิตและบริหารปัจจัยวัสดุอุปกรณ์โดยรัฐอุดหนุนในรูปกองทุนหมุนเวียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตอย่างต่อเนื่อง ในปี 2543 ได้ปรับปรุงวิธีการดำเนินการใน 3,050 กลุ่ม ทำให้ได้ผลผลิตและผลิตภัณฑ์แปรรูปที่ได้มีคุณภาพและปริมาณเป็นไปตามความต้องการของตลาดซึ่งส่งผลให้เกษตรกรมีความมั่นคงในราคาและมีตลาดที่แน่นอน



การพัฒนาบุคลากรของกรมส่งเสริมการเกษตร

เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการเกษตร มีจิตสำนึกที่ดีต่อการปฏิบัติงานราชการ เน้นการให้บริการแก่เกษตรกร ตลอดจนมีการพัฒนาด้าน สุขภาพอนามัย เพื่อให้ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรได้อย่าง มีประสิทธิภาพ และส่งผลกระทบต่อเกษตรกร ซึ่งเป็นบุคคล เป้าหมายสำคัญให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยการปรับปรุง กำหนดตำแหน่งข้าราชการในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ 1 ระดับ 2 และระดับ 3 ให้เป็นระดับสูงขึ้นในฐานะผู้ปฏิบัติงาน ที่มีประสบการณ์ จำนวน 92 ตำแหน่ง และดำเนินการ พิจารณาประเมินผลงานของตำแหน่งวิชาการ (6ว, 7ว, 8ว) จำนวน 100 ตำแหน่ง แยกเป็นส่วนกลาง 53 ตำแหน่ง ส่วนภูมิภาค 47 ตำแหน่ง ซึ่งข้าราชการที่ได้รับการปรับปรุง การกำหนดตำแหน่ง และประเมินผลงานทางวิชาการนั้น จะต้องพัฒนาตนเองให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่สูงขึ้น และเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาการโดยการนำเสนอ ผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพเพื่อการประเมินแต่งตั้งให้เป็น ระดับสูงขึ้นต่อไป



การดำเนินการตามมาตรการกำหนดขนาดกำลังคนภาครัฐ ดังนี้

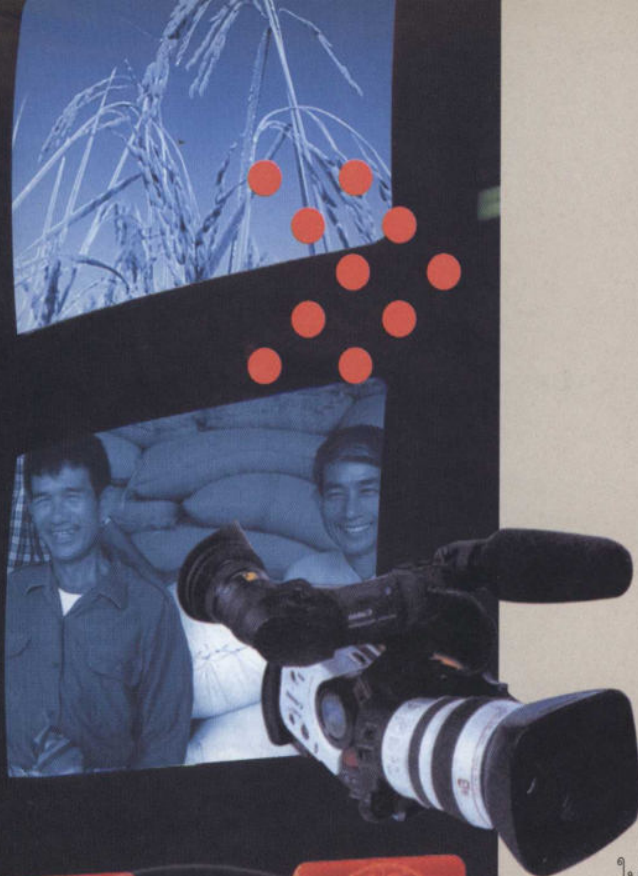
- ยุบเลิกตำแหน่งว่างที่เกิดจากการเกษียณอายุราชการในเดือนตุลาคม 2542 จำนวน 73 ตำแหน่ง แยกเป็นข้าราชการ 41 ตำแหน่ง ลูกจ้างประจำ 32 ตำแหน่ง
- ยุบเลิกตำแหน่งว่างที่เกิดจากการที่อนุมัติให้ข้าราชการเข้าร่วมโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิต : เกษียณก่อนกำหนด (รุ่นที่ 1) ของสำนักงาน ก.พ. ในเดือนตุลาคม 2542 จำนวน 174 ตำแหน่ง
- อนุมัติให้ข้าราชการเข้าร่วมโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิต : เกษียณก่อนกำหนดของสำนักงาน ก.พ. (รุ่นที่ 2) ในเดือนตุลาคม 2543 จำนวน 98 ตำแหน่ง ซึ่งจะมีผลให้กรมต้องยุบเลิกตำแหน่งข้าราชการเท่ากับจำนวนที่เกษียณดังกล่าวในปีงบประมาณต่อไป
- อนุมัติให้ข้าราชการเข้าร่วมโครงการถ่ายโอนกำลังคนเพื่อสนับสนุนมาตรการเสริมการพัฒนาชนบทและชุมชน รุ่นที่ 1 จำนวน 6 ราย เพื่อช่วยปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นเวลา 1 ปี



การพัฒนาระบบข้อมูลการเกษตรและเทคโนโลยีสารสนเทศ

กรมส่งเสริมการเกษตร มีระบบการจัดเก็บข้อมูลการเกษตร เพื่อนำมาใช้วิเคราะห์ในการวางแผนและกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการเกษตรในระดับต่างๆ อีกทั้งเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลให้กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และบุคคลทั่วไป โดยมีการจัดทำข้อมูลสถิติต่างๆ ได้แก่ สถิติการเพาะปลูกข้าว พืชไร่ พืชผัก ข้อมูลพื้นฐานการเกษตรรายครัวเรือน ข้อมูลแผนที่เขตส่งเสริมการเกษตร นอกจากนี้ยังได้พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรในระดับต่างๆ โดยทำการปรับปรุงระบบต่างๆ ได้แก่ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้เปิดบริการข้อมูลข่าวสาร ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ระบบไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และระบบสารสนเทศในรูปแบบ ซีดีรอม จำนวน 2 ชุด คือ ชุดห้องสมุดความรู้การเกษตร และชุดศัตรูพืชและการป้องกันกำจัด





การเผยแพร่ข่าวสารการเกษตร

ในปี 2543 กรมส่งเสริมการเกษตรมุ่งเผยแพร่ความรู้ข่าวสารการเกษตร
สู่บุคคลเป้าหมายที่ชัดเจนในพื้นที่โครงการส่งเสริมการเกษตร ควบคู่ไปกับ
การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์นโยบาย โครงการ ผลงานส่งเสริมการเกษตร
และความรู้วิชาการเกษตรสู่สาธารณชนผ่านสื่อมวลชนทั้งในส่วนกลางและ
ส่วนภูมิภาค

ผลการดำเนินการเผยแพร่ข่าวสารการเกษตรในแต่ละระดับตามแนวทาง
ดังกล่าว มีดังนี้



1. การเผยแพร่ข่าวสารการเกษตรทางสื่อมวลชน ประกอบด้วย

- การจัดทำข่าวเผยแพร่ทางหนังสือพิมพ์ สถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ 8,495 ข่าว
- การจัดทำรายการวิทยุทั้งในรูปแบบนิตยสารทางอากาศ พุดคุย/สัมภาษณ์ สารคดีประกอบเพลงความยาว 30 นาที เผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตร (AM 1386 KHz) และสถานีวิทยุกระจายเสียงประจำท้องถิ่น 30 รายการ/2,612 ครั้ง
- การจัดทำรายการโทรทัศน์เผยแพร่ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย(ช่อง 11) 2 รายการ
 - รายการเกษตรบ้านเรา เป็นสารคดีสั้น 3 นาที เผยแพร่ทุกวันจันทร์ - ศุกร์ ระหว่างเวลา 19.30 - 19.45 น. ดำเนินการเผยแพร่ 77 ครั้ง
 - รายการจับตาสถานการณ์ความยาว 30 นาที เป็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารกรมส่งเสริมการเกษตร เผยแพร่ทุกวันศุกร์สั้นเดือน ระหว่างเวลา 08.00 - 08.30 น. ดำเนินการเผยแพร่ 4 ครั้ง
- การดำเนินการโรงเรียนเกษตรทางอากาศ เป็นการจัดรายการวิทยุ หลักสูตร 3 เดือน ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการเกษตรและสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เครือข่ายเพื่อการศึกษา ผู้ฟังที่สนใจลงทะเบียนจะได้รับแจกคู่มือประกอบการเรียนควบคู่กับการฟังเนื้อหาทางวิทยุ และมีการทดสอบทางไปรษณีย์เมื่อสิ้นสุดหลักสูตร นอกจากนี้ยังมีการจัดทำเนื้อหาในรูปแบบเสียงการเกษตรให้กลุ่มผู้สนใจที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลได้ร่วมกันศึกษา ในปี 2543 ได้ทำการเผยแพร่ในหลักสูตรการพัฒนาการเกษตรแบบพอเพียง แก่เกษตรกรผู้สนใจ จำนวน 3,000 คน

2. การจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้การเกษตรแก่เกษตรกรและสาธารณชนทั่วไป ประกอบด้วย

- การจัดนิทรรศการในงานส่งเสริมการเกษตร เช่น งานวันเกษตรแห่งชาติ งานมหกรรมเกษตร 2000 และการจัดนิทรรศการร่วมในงานสำคัญๆ ของหน่วยงานภายนอก เช่น งานวันอาหารโลก งาน 100 ปี สวนดุสิต และงานประจำปีของจังหวัดต่างๆ จำนวน 933 ครั้ง
- การประกวดพืชและผลิตภัณฑ์การเกษตร คัดเลือกเกษตรกรและสถาบันดีเด่น จำนวน 503 ครั้ง เพื่อค้นหาแหล่งพืชพันธุ์ดี พัฒนาคุณภาพผลผลิตและผลิตภัณฑ์ และเพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติสร้างขวัญและกำลังใจให้กับเกษตรกรในการประกอบอาชีพทางการเกษตร

3. การผลิตสื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เกษตรกร และบุคคลทั่วไป

- การผลิตเอกสารสิ่งพิมพ์ คู่มือ/คำแนะนำ แผ่นพับ และโปสเตอร์ จำนวน 263 เรื่อง/1.94 ล้านฉบับ
- การผลิตสื่อทัศนประเภทสไลด์ และเทปโทรทัศน์ จำนวน 5 เรื่อง 227 ชุด

จากการดำเนินการดังกล่าว ทำให้สามารถนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ตรงกับความต้องการเฉพาะด้านของบุคคลเป้าหมายกลุ่มต่างๆ ได้มากยิ่งขึ้น เกษตรกรและผู้สนใจสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอาชีพ รายได้ และคุณภาพชีวิต นอกจากนี้ยังได้สร้างโอกาสในการรับทราบข่าวสารการเกษตรผ่านสื่อมวลชนต่างๆ ในทุกระดับอย่างกว้างขวาง ทำให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไปเกิดความเข้าใจและให้ความร่วมมือที่ดีขึ้นกับการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร



ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนาร่อง ปี 2542 จำนวน 82 ศูนย์ และมีเป้าหมายจัดตั้งศูนย์นาร่อง ปี 2543 จำนวน 152 ศูนย์ (ตำบล) โดยมีแผนงานดำเนินการจัดทำแผนงานและงบประมาณขอรับการสนับสนุนจากโครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคการเกษตร (ASPL) โดยใช้เงินช่วยเหลือจาก ADB ซึ่งจากการดำเนินงานในปี 2543 มีรายละเอียดดังนี้

1. จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ตามกระบวนการ PAP (Participatory Assessment And Planning) ตำบลนาร่อง ปี 2542 จำนวน 82 ตำบล
2. ดำเนินการสำรวจเพื่อจัดทำข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของครัวเรือนเกษตรกรของศูนย์นาร่อง ปี 2543 โดยใช้แบบการสำรวจข้อมูลพื้นฐานครัวเรือนเกษตรกร (แบบ ก.) สำรวจทุกครัวเรือนและใช้แบบการสำรวจข้อมูลความต้องการของครัวเรือนเกษตรกร (แบบ ข.) สำรวจ 20 ครัวเรือนตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม ทั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในการออกแบบสำรวจและชี้แจงการจัดเก็บให้กับสำนักงานเกษตรจังหวัด
3. สนับสนุนงบประมาณดำเนินงานในการจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนาร่อง ปี 2543 จำนวน 152 ตำบล ๆ ละ 5,000 บาท สำหรับการจัดตั้งศูนย์นาร่อง เช่น การจัดทำข้อมูลพื้นฐานตามมาตรฐานข้อมูลของศูนย์ เป็นต้น เพื่อให้ศูนย์ฯ ทำหน้าที่บริการข่าวสารทางวิชาการและเป็นศูนย์กลางรับปัญหาของชุมชน ให้เกิดเวทีชาวบ้าน และจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลแบบมีส่วนร่วม





จุดสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยี

เพื่อให้เกิดศูนย์กลางในการพัฒนางานด้านการเกษตรและเกิดศูนย์กลางการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ซึ่งเป็นการกิจหลักของกรมส่งเสริมการเกษตร จุดสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยี จึงเป็นตัวอย่างของกิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จและเกษตรกรสามารถมาเรียนรู้และนำไปเป็นแบบอย่างในการประกอบอาชีพของตนเอง โดยมีวิทยากรเกษตรซึ่งเป็นเจ้าของจุดทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้

วิทยากรเกษตรกร

วิทยากรเกษตรกรเป็นเจ้าของจุดสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีซึ่งทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกในศูนย์ฯ เกษตรกรข้างเคียงและเกษตรกรจากจังหวัดอื่นๆ ที่มาทัศนศึกษาดูงานจุดสาธิตโดยทำการถ่ายทอดความรู้ในลักษณะเกษตรกรสอนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดสรรงบประมาณให้จังหวัดดำเนินการฝึกอบรมวิทยากรเกษตรกรในแต่ละสาขาเกษตร เพื่อเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรในปี 2542 และ 2543

แปลงเรียนรู้

แปลงเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการจัดตั้งขึ้นไว้ภายใต้กระบวนการดำเนินการของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ซึ่งแปลงเรียนรู้จะแสดงให้เห็นถึงขบวนการสาธิตครบวงจร มีการจัดการในขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่การผลิตจนถึงการตลาดของเกษตรกรแต่ละอาชีพในการจัดทำแปลงเรียนรู้จะไม่ยึดตาม Commodity แต่จะยึดคนเป็นแกนหรือเป็นศูนย์กลาง เช่น จัดทำแปลงเรียนรู้ของเกษตรกรที่เป็นชาวนา ชาวสวนยาง เกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์ เพื่อให้เกษตรกรเหล่านั้นมีแปลงเรียนรู้เพื่อสาธิตทางเลือกที่เป็นอาชีพหลักและยังมี พืช สัตว์ ประมง ทั้งไม้ดอกเป็นตัวเลือกเสริมไปดำเนินการได้อีกด้วย



ระบบผู้จัดการ

ผู้จัดการ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่จัดทำคู่มือปฏิบัติการส่งเสริมการเกษตร (สมุดปกเขียว) และพิจารณาถ่วงน้ำหนักของหัวข้อส่งเสริมการเกษตรของจังหวัด ตลอดจนวิธีการปฏิบัติและงบประมาณ ก่อนนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการบูรณาการ

องค์ประกอบและแนวทางการดำเนินงาน

เพื่อให้ระบบผู้จัดการ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืนในการพัฒนาการเกษตร โดยให้เกิดขบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุกระดับ ทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมของชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้กำหนดองค์ประกอบและแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเสนอของบประมาณ เป็นขั้นตอนการเสนอความต้องการของเกษตรกร/ชุมชน และการนำเข้าสู่กระบวนการของบประมาณ ซึ่งเป็นขบวนการต่อเนื่องจาก “การจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม”

ส่วนภูมิภาค

- **ระดับตำบล** คณะทำงานเพิ่มศักยภาพชุมชนระดับตำบลพิจารณาหัวข้อโครงการส่งเสริมการเกษตร โดยคำนึงถึงความต้องการของชุมชนเป็นหลัก เพื่อจัดส่งให้คณะกรรมการเพิ่มศักยภาพชุมชนระดับอำเภอพิจารณาต่อไป
- **ระดับอำเภอ** คณะทำงานเพิ่มศักยภาพชุมชนระดับอำเภอพิจารณาความเหมาะสมของหัวข้อโครงการส่งเสริมการเกษตรตามที่คณะทำงานเพิ่มศักยภาพชุมชนระดับตำบลเสนอ เมื่อเห็นชอบแล้วจึงเสนอคณะกรรมการเพิ่มศักยภาพชุมชนระดับจังหวัด
- **ระดับจังหวัด** คณะกรรมการเพิ่มศักยภาพชุมชนระดับจังหวัด พิจารณาถ่วงน้ำหนักและคัดเลือกหัวข้อโครงการส่งเสริมการเกษตร โดยคำนึงถึงศักยภาพของการพัฒนาทำการคัดเลือกอาชีพหลักของตำบล เพื่อการส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรตามนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งอาชีพ “One Village One Product”

ส่วนกลาง

- **กรมส่งเสริมการเกษตร** นำคำเสนอขอหัวข้อโครงการส่งเสริมการเกษตรของจังหวัดเข้าสู่กระบวนการพิจารณา ด้วยการส่งให้ผู้จัดการที่รับผิดชอบ พิจารณาจัดทำรายละเอียดก่อนนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการบูรณาการต่างๆ
- **ผู้จัดการ** พิจารณาหัวข้อส่งเสริมการเกษตรพร้อมงบประมาณที่รัฐพึงสนับสนุนได้ของจังหวัดต่างๆ และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของโครงการ (สมุดปกเขียว)
- **คณะกรรมการบูรณาการฯ** พิจารณาถ่วงน้ำหนักหัวข้อโครงการส่งเสริมการเกษตรแล้วเสนอกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการงบประมาณ ต่อไป



ขั้นตอนที่ 2 การจัดสรรโครงการ เป็นขั้นตอนหลังจากที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้รับงบประมาณตามขั้นตอนที่ 1 แล้ว

ส่วนกลาง

- **กรมส่งเสริมการเกษตร** นำข้อเสนอขอหัวข้อโครงการส่งเสริมการเกษตรของจังหวัดเข้าสู่กระบวนการพิจารณา ด้วยการส่งให้ผู้จัดการที่รับผิดชอบ พิจารณาจัดทำรายละเอียดก่อนนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการบูรณาการด้านต่างๆ
- **ผู้จัดการ** พิจารณาหัวข้อส่งเสริมการเกษตรพร้อมงบประมาณที่รัฐพึงสนับสนุนได้ของจังหวัดต่างๆ และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานโครงการ (สมุดปกเขียว)
- **คณะกรรมการบูรณาการฯ** พิจารณากลับกรองหัวข้อโครงการส่งเสริมการเกษตรแล้วนำเสนอกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่ออนุมัติและจัดสรรให้จังหวัด ต่อไป

ส่วนภูมิภาค

- **ระดับจังหวัด** คณะกรรมการบูรณาการโครงการระดับจังหวัด จัดสรรหัวข้อโครงการส่งเสริมการเกษตรพร้อมส่งคู่มือปฏิบัติงานโครงการ (สมุดปกเขียว) ลงสู่ระดับอำเภอ
- **ระดับอำเภอ** จัดสรรหัวข้อโครงการส่งเสริมการเกษตรที่ผ่านการพิจารณาจากจังหวัดพร้อมคู่มือปฏิบัติงานโครงการ (สมุดปกเขียว) ลงสู่พื้นที่ (ระดับตำบล) ผ่านศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
- **ระดับตำบล** โดยคณะกรรมการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลพิจารณาคัดเลือกเกษตรกร เพื่อดำเนินการปฏิบัติในพื้นที่ตามหัวข้อ/กิจกรรมของโครงการนั้นๆ แล้วรายงานสรุปผลการจัดสรรโครงการลงสู่เกษตรกร ส่งกรมส่งเสริมการเกษตร ต่อไป

ระบบผู้จัดการ



จังหวัด	<p>การเสนอความต้องการ โดยผ่านคณะทำงานเพิ่มศักยภาพชุมชนระดับจังหวัด กลับกรองและเสนอหัวข้อ</p> <p>การจัดสรร จัดสรร package หัวข้อลงในระดับอำเภอ โดยผ่านคณะกรรมการบูรณาการฯ ของจังหวัด</p>
อำเภอ	<p>การเสนอความต้องการ โดยผ่านคณะทำงานเพิ่มศักยภาพชุมชนระดับอำเภอ กลับกรองและคัดเลือก</p> <p>การจัดสรร จัดสรร package หัวข้อลงในระดับตำบล</p>
ตำบล	<p>การเสนอความต้องการ โดยผ่านคณะทำงานเพิ่มศักยภาพชุมชนระดับตำบล พิจารณาจาก</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ศักยภาพของการพัฒนา ● แผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม ● catalogue หัวข้อ <p>การจัดสรร จัดสรร package หัวข้อลงพื้นที่</p>

การเสนอความต้องการหัวข้อส่งเสริมการเกษตร
 การอนุมัติและจัดสรรลงสู่พื้นที่ปฏิบัติ



โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

นอกจากภารกิจด้านเร่งรัดและส่งเสริมการพัฒนาพืชแล้ว กรมส่งเสริมการเกษตรยังส่งเสริมให้เกษตรกรนำผลผลิตทางด้านการเกษตรมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ทั้งเพื่อการบริโภคและจำหน่าย โดยมุ่งหวังให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ช่วยเพิ่มมูลค่าผลผลิตเกษตร และรักษาเสถียรภาพราคาผลผลิตสด จึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ 3 ระดับด้วยกันดังนี้

1. การแปรรูปผลผลิตเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีแบบง่ายๆ ผลิตภัณฑ์มีหลายชนิด หลายประเภท ตามลักษณะของวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น เป็นผลผลิตเพื่อบริโภคในท้องถิ่น จำหน่ายในตลาดท้องถิ่น เป็นรายได้เสริมแก่ครอบครัว
2. การพัฒนาคุณภาพการแปรรูปผลผลิตเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมพัฒนาขั้นตอนการผลิต การบริหารระบบการผลิต จนเกิดผลิตภัณฑ์เด่นในแต่ละพื้นที่ มีตลาดจำหน่ายกว้างขวาง
3. การส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเกษตรเชิงธุรกิจ สามารถขยายกำลังการผลิตเพื่อรองรับตลาดทั้งภายใน และต่างประเทศ ซึ่งมีสัญญาซื้อขายที่ชัดเจนแน่นอน

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่ากลุ่มผู้ผลิตมีการพัฒนากิจกรรมแปรรูปผลผลิตเกษตรขึ้นตามลำดับ บางกลุ่มมีศักยภาพที่จะดำเนินการได้ในเชิงธุรกิจดังจะเห็นได้จาก ปัจจุบันแต่ละจังหวัดจะมีผลิตภัณฑ์เด่นที่สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัด ตัวอย่างเช่น กระจ่างไหมทองของจังหวัดเชียงใหม่ แซมพูหวานทางจระเข้ของจังหวัดชัยนาท กล้วยตากของจังหวัดหนองคาย ดอกไม้ใบยางของจังหวัดพังงา ผลิตภัณฑ์ผักรวมดองของจังหวัดพิจิตร ฯลฯ และกรมส่งเสริมการเกษตรยังได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานในระยะต่อไป ให้ทุกๆ อำเภอพัฒนางานให้เกิดผลิตภัณฑ์เด่น อย่างน้อย 1-2 ชนิด ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการดำเนินงานในทิศทางหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นอย่างยิ่ง



ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน



ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนเป็นกลไกที่กรมส่งเสริมการเกษตรใช้ในการแก้ไขปัญหาความขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ และปัญหาการใช้เทคโนโลยีการเพาะปลูกข้าวไม่ถูกต้อง โดยให้เกษตรกรรวมตัวเป็นองค์กรร่วมกันบริหารจัดการในแต่ละชุมชน ภายใต้การสนับสนุนและส่งเสริมจากทางราชการ มีจุดประสงค์หลักเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว ทำให้ได้ข้าวที่มีคุณภาพดี ตลอดจนเชื่อมโยงการตลาดข้าวอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น สร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของชาวนาในอนาคต

ในปี 2543 กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการในจังหวัดที่มีการปลูกข้าว 65 จังหวัด 1,480 จุดๆ ละ 200 ไร่ รวมพื้นที่ดำเนินการ 296,000 ไร่ และคาดว่าจะขยายให้ได้ประมาณ 6 ล้านไร่ ในปี 2546 ซึ่งจากผลการดำเนินงานดังกล่าวสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีไว้ใช้อย่างต่อเนื่องบริการเกษตรกรในชุมชนจุดละประมาณ 15.81 ตัน รวมแล้วประมาณ 23,400 ตัน ซึ่งในจำนวนเมล็ดพันธุ์เหล่านี้เกษตรกรจะขายได้ราคาสูงกว่าในท้องตลาดไม่น้อยกว่าร้อยละ 5-10 อีกทั้งยังได้โอกาสเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันในชุมชนและเกิดกองทุนการผลิตเมล็ดพันธุ์ฯละ 37,434 บาท



พัฒนาระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ เข้าสู่มาตรฐานคุณภาพ ISO 9002

ระบบบริหารคุณภาพ ISO 9002 เป็นมาตรฐานเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการคุณภาพที่องค์กรทั่วโลกให้ความสำคัญ และมีการใช้กันอย่างกว้างขวาง ซึ่งระบบดังกล่าวใช้เพื่อการบริหารจัดการและประกันคุณภาพ โดยเน้นการสร้างคุณภาพ ภายในองค์กร เป็นระบบที่ครอบคลุมทุกขั้นตอนในกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ โดยเจ้าหน้าที่ทุกคนในองค์กร มีส่วนร่วมและตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพระบบบริหารคุณภาพ ISO 9002 มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนอง ความต้องการของลูกค้า สร้างความมั่นใจในคุณภาพของผลิตภัณฑ์เพื่อให้ลูกค้ามีความพึงพอใจและขณะเดียวกันก็เพิ่ม ประสิทธิภาพขององค์กรโดยลดค่าใช้จ่ายและต้นทุนการผลิต ตลอดจนลดความสูญเสียต่างๆ อันเกิดจากกระบวนการผลิต ที่ไม่มีคุณภาพ

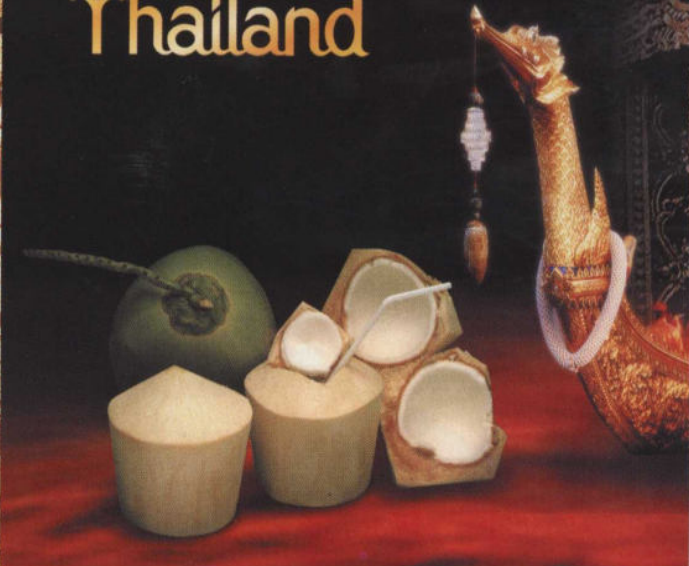
กรมส่งเสริมการเกษตร ได้นำระบบบริหารคุณภาพ ISO 9002 ดังกล่าวมาใช้ในกระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ โดยศูนย์ขยายพันธุ์พืช ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติการผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีความมุ่งมั่นที่จะให้เกษตรกรผู้ใช้เมล็ดพันธุ์ได้รับเมล็ด พันธุ์ที่ดีผ่านกระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐาน ได้ปรับปรุงการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับข้อกำหนด ISO 9002 ดังกล่าว และได้รับการตรวจประเมินระบบจากสถาบันรับรองมาตรฐาน ไอ เอส โอ (สรอ.) แล้ว โดยในปีงบประมาณ 2543 มีศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ได้รับรองระบบบริหารคุณภาพ ISO 9002 จำนวน 3 แห่ง คือ ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 15 จังหวัดนครสวรรค์ ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 19 จังหวัดชลบุรี และศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 23 จังหวัดปัตตานี ส่วนศูนย์ขยาย พันธุ์พืชอื่นๆ อีก 20 ศูนย์ อยู่ระหว่างการขอรับการตรวจประเมิน ในปี 2544



A Fresh Taste of Thailand



A Fresh Taste of Thailand



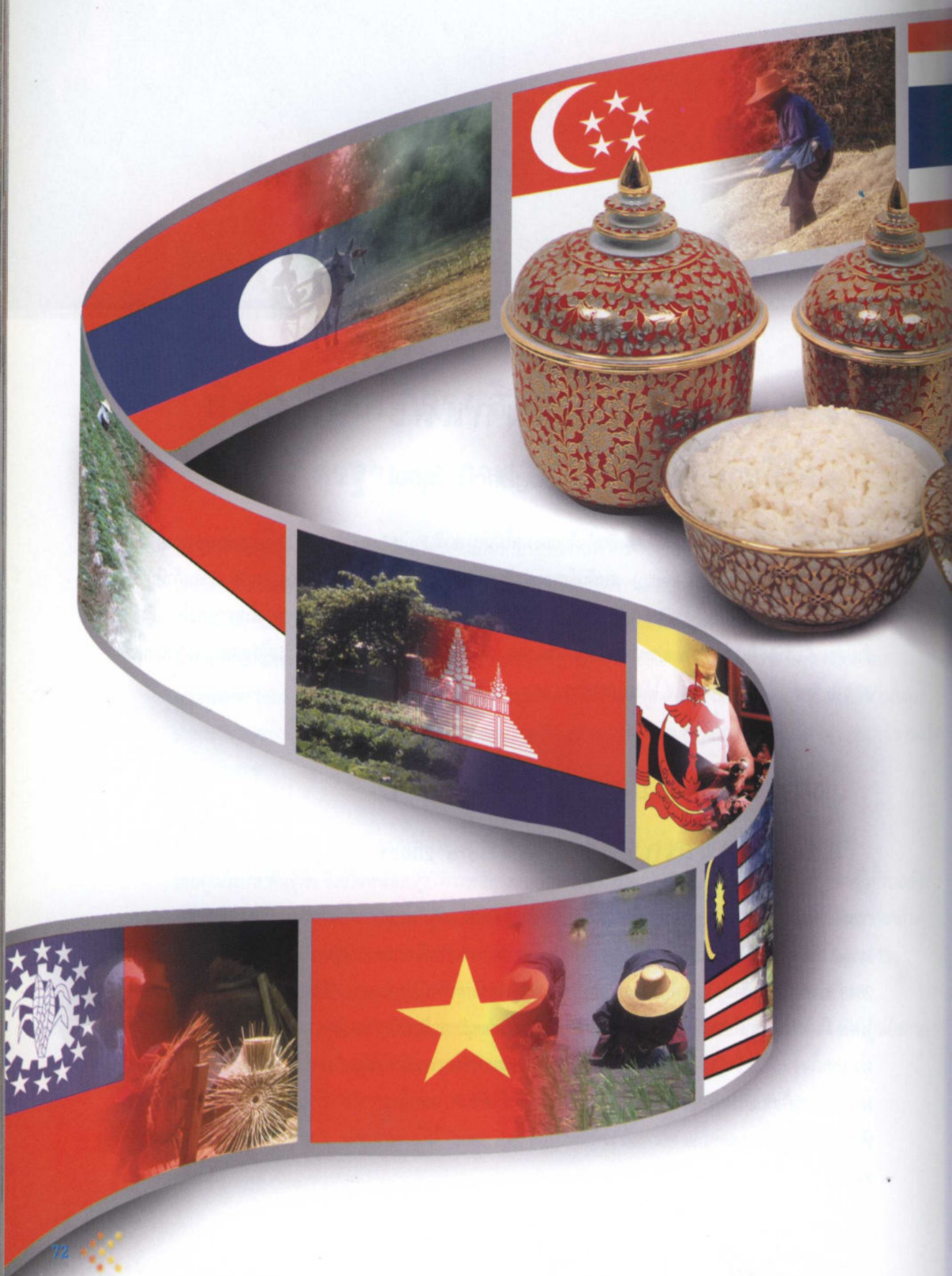
งานแสดงสินค้าผักและ ผลไม้นานาชาติ (Fruit Logistica 2000)

กรมส่งเสริมการเกษตรเข้าร่วมงานแสดงสินค้าผักและผลไม้นานาชาติ Fruit Logistica 2000 ในศูนย์แสดงสินค้าระหว่างประเทศกรุงเบอร์ลิน (Messe Berlin) สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ระหว่างวันที่ 13-15 มกราคม 2543 สินค้าที่นำไปแสดงได้แก่ พืชผัก ผลไม้ และผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีภาคเอกชนผู้ส่งออกของไทยเข้าร่วมงาน 4 บริษัท มีผู้เข้าชมคหุหาประเทศไทย จำนวน 956 ราย และผู้สนใจร่วมเจรจาธุรกิจกับผู้ส่งออกไทย จำนวน 87 ราย สินค้าที่ได้รับความนิยม ได้แก่ มะพร้าวน้ำหอม กล้วยไม้ ผัก และผลไม้สด/อบแห้ง

งานแสดงไม้ดอกไม้ประดับ

และผลิตผลเกษตร (Japan Flora 2000)

กรมส่งเสริมการเกษตรและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้เข้าร่วมจัดนิทรรศการไม้ดอกไม้ประดับ จัด Information stand เพื่อแนะนำไม้ดอกไม้ประดับและสินค้าเกษตรอื่นๆ ของไทย ณ เกาะอาวาจิ ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างเดือน มีนาคม - กันยายน 2543 และนำนักธุรกิจผู้ส่งออกไปร่วมงานและเจรจาธุรกิจกับนักธุรกิจญี่ปุ่นจำนวน 7 บริษัท สินค้าที่นำไปเสนอได้แก่ ไม้ตัดดอก หัวพันธุ์ไม้ประดับ ผัก ผลไม้ ดอกไม้ประดิษฐ์ และอุปกรณ์การปลูกและจัดตกแต่งไม้ดอกไม้ประดับ ซึ่งได้รับความสนใจจากผู้เข้าชมญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก มีบริษัทนำเข้าและบริษัทจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับและผลิตผลเกษตรของประเทศญี่ปุ่นมาเจรจาการค้ากับบริษัทของไทยจำนวน 10 บริษัท สินค้าที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ กล้วยไม้ตัดดอกทุกชนิด ดอกและหัวพันธุ์ในตระกูล Heliconia ดอกหน้าวัว ไม้กระถาง (pot plant) ไม้ใบหลายชนิด รวมทั้งกระถาง แจกัน และตะกร้าดอกไม้



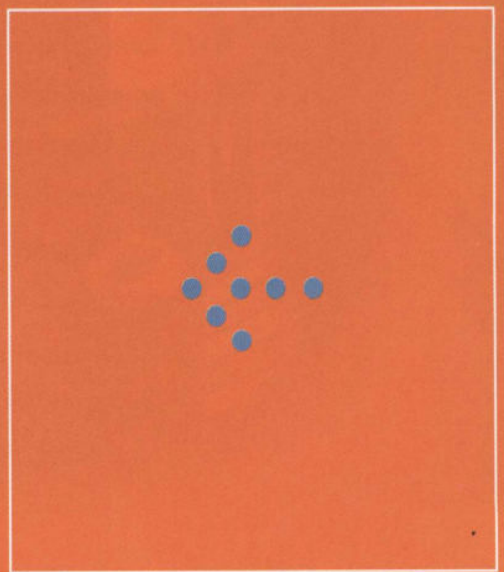
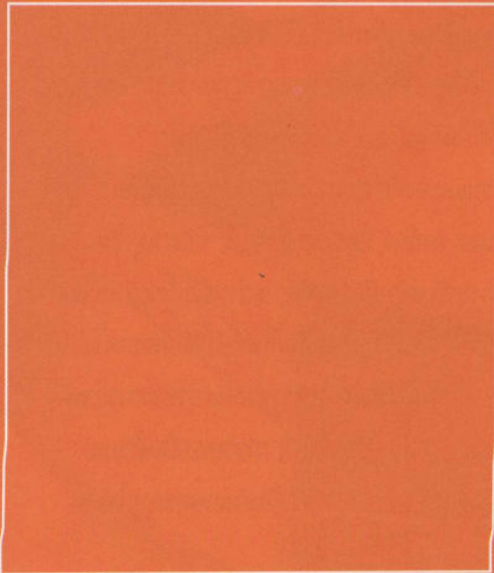
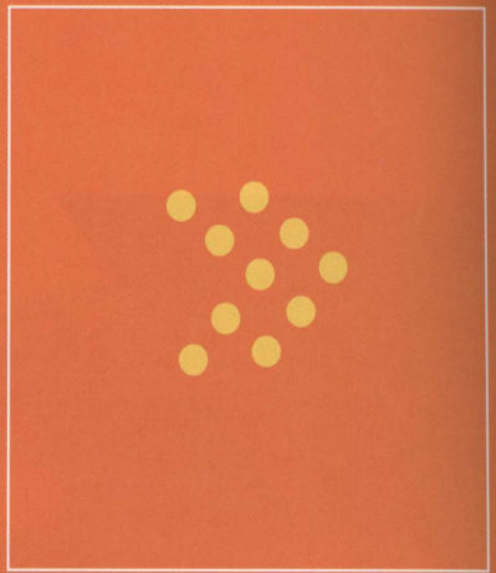


การสัมมนาเจรจาธุรกิจเกษตร กลุ่มประเทศอาเซียนและเอเชียแปซิฟิก

กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการจัดสัมมนาเจรจาธุรกิจเกษตรกลุ่มประเทศอาเซียนและเอเชียแปซิฟิก ระหว่างวันที่ 22-26 พฤษภาคม 2543 ณ โรงแรมสยามอินเตอร์คอนติเนนตัล กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประเทศสมาชิกอาเซียนและเอเชียแปซิฟิกได้ใช้เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และเสริมสร้างโอกาสให้ประเทศสมาชิกได้พบปะเพื่อหารือ ประสานแนวทางการ ดำเนินธุรกิจร่วมกันในกลุ่ม ASEAN และประเทศคู่ค้าในกลุ่มภาคีสมาชิกทางการค้าต่างๆ มีผู้เข้าสัมมนาประกอบด้วยผู้แทนทั้งภาครัฐและเอกชนและองค์กรระหว่างประเทศ จากประเทศ สมาชิกอาเซียนและเอเชียแปซิฟิก รวม 13 ประเทศและ องค์กร FAO และ JICA จำนวนผู้เข้า สัมมนาทั้งสิ้น 110 คน โดยผลการสัมมนาเห็นสมควรเสริมสร้างกิจกรรมความร่วมมือ โดยส่งเสริม การค้าเกษตรที่มีส่วนสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจเกษตร ด้านเกษตรและผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ ด้านอาหาร ยาลด เพิ่มขีดความสามารถและอำนวยความสะดวกด้านสินค้าเกษตรในการดำเนินการทางการเกษตร ที่เหมาะสม (GAP) การวิเคราะห์อันตรายและ ควบคุมจุดวิกฤต (HACCP) การรับรองสินค้าและ แหล่งผลิต การพัฒนาสถาบันด้านสหกรณ์การเกษตร และการค้าเสรีสำหรับสินค้าเกษตรภายใต้เขต การค้าเสรีอาเซียน โดยมีข้อเสนอกิจกรรมใหม่ ได้แก่

- สร้างความเชื่อมโยงที่มีประสิทธิภาพทางการค้าระหว่างเกษตรกรผู้ผลิต และองค์กร ในภาคธุรกิจเกษตรในรูปของการร่วมทุน
- ลดการแข่งขันระหว่างประเทศโดยการจัดทำมาตรฐานคุณภาพ จัดทำราคาสินค้าร่วม
- จัดเขตการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก
- จัดกิจกรรมส่งเสริมเผยแพร่สินค้าเกษตรให้บ่อยครั้งขึ้น
- แลกเปลี่ยนการดำเนินงานด้านธุรกิจเกษตร
- ส่งเสริมขีดความสามารถด้านการจัดการธุรกิจเกษตรขนาดย่อมและขนาดกลาง โดยประเทศที่มีประสบการณ์มากกว่า พัฒนาคู่มือและจัดฝึกอบรม
- จัดตั้งอุทยานอุตสาหกรรมด้านธุรกิจเกษตร (Agri-Business industrial park) ในภูมิภาค เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการส่งเสริมสินค้าเกษตรของภูมิภาคร่วมกัน





คณะผู้บริหารกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี 2543 76

ตารางแสดงอัตรากำลังข้าราชการและลูกจ้างประจำ ปี 2543 78

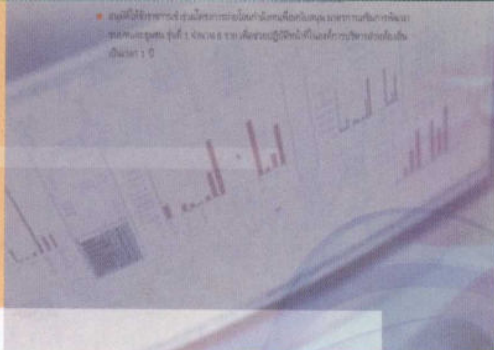
กราฟแสดงงบประมาณที่ได้รับตามพระราชบัญญัติงบประมาณ ปี 2539 - 2543 80

ภาคผนวก

คณะผู้บริหารกรมส่งเสริมการเกษตร

ประจำปี 2543

- | | | | |
|-----------------|-------------|---------------------------------------|-------------------------------|
| 1. นายปราโมทย์ | รักษาราชการ | อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร | |
| 2. นายสมศักดิ์ | สุระวดี | รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร | ฝ่ายบริหาร |
| 3. นายชาวลุขตม | ไชยhurst | รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร | ฝ่ายวิชาการ |
| 4. นายสุรฤทธิ์ | ศรีอรุโณทัย | รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร | ฝ่ายส่งเสริมและฝึกอบรม |
| 5. นายสมชาย | สุคนธ์สิงห์ | ผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมและพัฒนา | (ด้านการผลิตพืช) |
| 6. นายประนอม | ศรียสวัสดิ์ | ผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมและพัฒนา | (ด้านการขยายพันธุ์พืช) |
| 7. นางสุอาภา | ดิศถาพร | ผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมและพัฒนา | (ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช) |
| 8. นางยุรี | ทองเปลว | หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน | |
| 9. นายบุญครอง | นครศรี | เลขานุการกรม | |
| 10. นางพัฒนา | นาคเขียว | ผู้อำนวยการกองคลัง | |
| 11. นายสุรจิตร | กรรณเสชา | ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ | |
| 12. นายอนันต์ | ชุมสิน | ผู้อำนวยการกองเกษตรสัมพันธ์ | |
| 13. นายพิพัฒน์ | แก้วปลั่ง | ผู้อำนวยการกองขยายพันธุ์พืช | |
| 14. นางสาวอรพิน | ธีระวัฒน์ | ผู้อำนวยการกองป้องกันและกำจัดศัตรูพืช | |
| 15. นายธงชาติ | รักษากุล | ผู้อำนวยการกองแผนงาน | |
| 16. นางณัญญา | ชุ่มฤทธิ์ | ผู้อำนวยการกองฝึกอบรม | |
| 17. นายอรรถ | อินทลักษณ์ | ผู้อำนวยการกองพัฒนาการบริหารงานเกษตร | |
| 18. นางพึงพิศ | ดุลยพัชร | ผู้อำนวยการกองส่งเสริมธุรกิจเกษตร | |
| 19. นายสมศักดิ์ | สุริโย | ผู้อำนวยการกองส่งเสริมพืชไร่นา | |
| 20. นางพรทิพย์ | สุคนธ์สิงห์ | ผู้อำนวยการกองส่งเสริมพืชสวน | |



ให้สอดคล้อง

- | | | |
|-----------------|--------------------|--|
| 21. นายชูชีพเทพ | พงศ์สร้อยเพชร | ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเกษตร ภาคกลาง จังหวัดชัยนาท |
| 22. นายนิติ | จิตรภักดี | ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเกษตร ภาคตะวันตก จังหวัดราชบุรี |
| 23. นายสุรพงษ์ | ปราณศิลป์ | ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเกษตร ภาคตะวันออก จังหวัดระยอง |
| 24. นายสาคร | ประไพพงษ์ | ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น |
| 25. นายวารินทร์ | บุษบรรณ | ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเกษตร ภาคใต้ จังหวัดสงขลา |
| 26. นายอภิชาติ | อติเวทิน | ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเกษตร ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ |
| 27. นายวีระ | พิริยพันธุ์ | ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาและส่งเสริมปัจจัยการผลิต |
| 28. นายปรารภ | ช่างเจริญ | ผู้อำนวยการสำนักบูรณาการส่งเสริมการผลิตการเกษตร |
| 29. นายหลักชัย | มีนะกนิษฐ | ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมเกษตรชีวภาพและโรงเรียนเกษตรกรรม |
| 30. นางสุปราณี | จันทร์ทัต ณ อยุธยา | ผู้อำนวยการสำนักประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ |
| 31. นายธงชาติ | รักษากุล | ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ |
| 32. นายอนันต์ | ลีลา | หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร |
| 33. นายโกวิท | นวลวัฒน์ | ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการเกษตรเพื่อชีวิตตามแนวทฤษฎีใหม่ |

ตารางแสดงอัตรากำลังข้าราชการ และลูกจ้างประจำ ปี 2543

(ตามกรอบอัตรากำลัง)

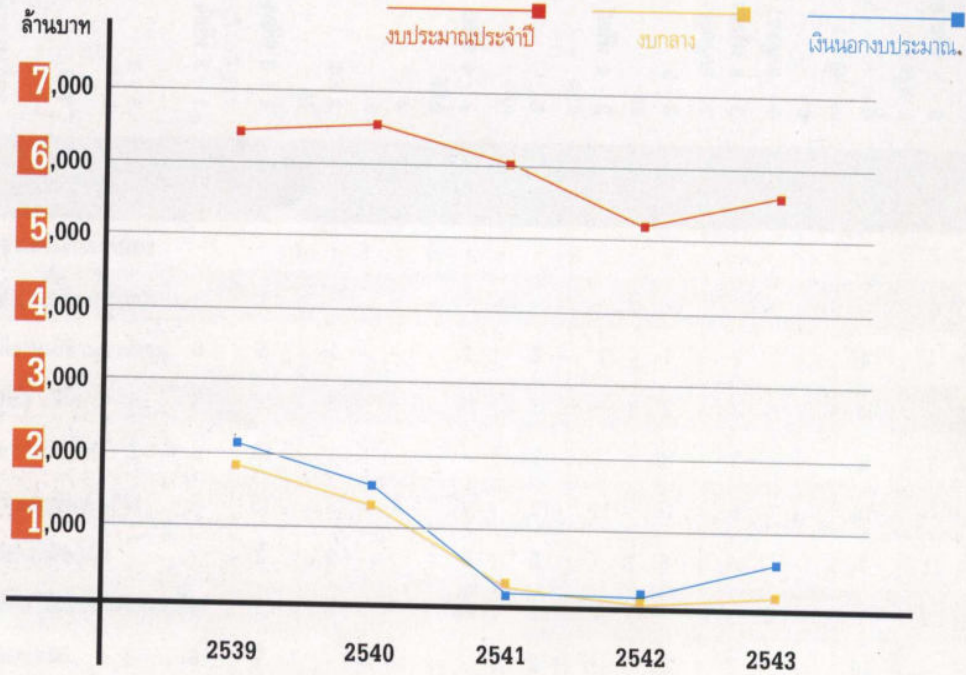
หน่วยงาน	ระดับตำแหน่ง											
	10	9	9 ข	8	8 ข	8 ฎ	3 - 5 หรือ 6 หรือ 7 ข หรือ 8 ข	3 - 5 หรือ 6 หรือ 7 ข หรือ 8 ข	7 ข หรือ 8 ข	7 หรือ 8	7	7 ฎ
กรมส่งเสริมการเกษตร	1	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หน่วยงานตรวจสอบภายใน	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
สำนักงานเลขาธิการกรม	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
กองคลัง	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	4	1
กองการเจ้าหน้าที่	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	4	3
กองเกษตรสัมพันธ์	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	6	-
กองขยายพันธุ์พืช	-	-	-	1	-	3	-	1	-	-	2	-
กองป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	-	-	-	1	-	-	-	29	-	-	-	-
กองแผนงาน	-	-	-	1	1	-	-	7	-	-	5	-
กองฝึกอบรม	-	-	-	1	-	3	-	-	1	-	-	4
กองพัฒนาการบริหารงานเกษตร	-	-	-	1	-	3	3	-	-	-	-	3
กองส่งเสริมธุรกิจเกษตร	-	-	-	1	-	-	-	4	-	-	1	-
กองส่งเสริมพืชไร่นา	-	-	-	1	-	-	-	16	-	-	-	-
กองส่งเสริมพืชสวน	-	-	-	1	-	-	-	24	-	-	-	-
สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาค	-	6	-	29	-	18	-	-	6	-	57	-
สำนักงานเกษตรจังหวัด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	76	304	-
สำนักงานเกษตรอำเภอ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	384	-
รวม	1	9	3	41	1	30	3	81	7	76	1,176	11



6 หรือ 7	3 - 5 หรือ 6 หรือ 7 หรือ 8	3 - 5 หรือ 6 หรือ 7 หรือ 8	6	6	3 - 5 หรือ 6	3 - 5	2 - 4 หรือ 5 หรือ 6	5	2 - 4 หรือ 5	4	2 - 4	1 - 3 หรือ 4 หรือ 5	1 - 3 หรือ 4	1 - 3	รวม	ถูกจ้างประจำ	รวมทั้งสิ้น
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	7
-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	8	2	10
-	-	-	4	-	7	1	1	2	1	-	1	5	6	3	33	21	54
-	-	-	11	-	3	2	-	3	15	-	3	16	5	4	69	42	111
-	-	3	8	-	3	12	-	1	-	-	-	13	6	2	57	9	66
-	-	-	14	-	5	16	11	2	7	1	3	13	6	10	95	31	221
-	-	11	7	-	-	5	-	2	9	-	2	3	-	-	46	20	66
-	-	29	1	-	-	-	2	2	21	-	2	8	4	4	103	93	196
-	6	-	19	-	7	22	-	2	-	-	-	7	8	2	87	35	122
-	-	-	4	-	7	6	-	3	-	-	-	8	2	1	40	3	43
-	4	15	1	6	-	-	1	2	7	-	2	3	1	3	55	43	98
-	-	21	2	-	1	3	-	1	3	-	1	2	1	3	44	4	48
-	-	38	1	-	-	-	-	2	10	-	-	2	1	-	71	29	100
-	-	26	1	-	-	-	-	2	12	-	-	1	2	1	70	36	106
-	8	243	52	-	35	40	52	19	232	22	50	23	45	19	956	1,241	2,197
-	-	528	196	-	68	151	-	120	188	15	81	103	88	36	1,954	611	2,565
790	-	-	1,587	-	-	-	-	14	4,888	44	-	622	11	51	8,007	313	8,320
790	18	920	1,908	6	136	258	67	177	5,393	82	145	830	186	139	11,702	2,533	14,235

กราฟแสดงงบประมาณที่ได้รับ ตามพระราชบัญญัติงบประมาณ

ปี 2539 - 2543



	งบประมาณประจำปี	งบกลาง	เงินนอกงบประมาณ	รวม
2543	5,682.17	278.19	1,265.49	7,225.85
2542	5,280.14	24.64	258.44	5,563.22
2541	6,040.85	302.96	268.26	6,612.07
2540	6,586.41	1,403.91	1,632.48	9,622.80
2539	6,407.48	1,863.78	2,237.19	10,508.45

รายงานประจำปี 2543 กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

บร
92.401



011653



หน่วย : ล้านบาท

**คณะกรรมการจัดทำรายงานประจำปี 2543
ของกรมส่งเสริมการเกษตร**

ประธาน นายปรารภ ช่างเจริญ ผู้อำนวยการกองแผนงาน
รองประธาน น.ส.นันทา บุรณะชนันท์ กองแผนงาน

กรรมการ น.ส.ภาวณา ธรรมลิขิตมี หน่วยงานตรวจสอบภายใน นางพิทธีพร ไชยนิวติ สำนักงานเลขาธิการกรม นางนฤมล บุรณะพิมพ์ กองคลัง
นายदनัย ที่นารมย์ กองการเจ้าหน้าที่ น.ส.บราลี จินตพล กองเกษตรสัมพันธ์ น.ส.รพรรณ สุวรรณิน กองขยายพันธุ์พืช
นายประยุทธ สุขสมจิตร กองป้องกันและกำจัดศัตรูพืช นายประวิทย์ บุญประสพ กองฝึกอบรม นายณัฐภูมิ สุขมล กองพัฒนาการบริหารงานเกษตร
นายวุฒินัย ยูวานนท์ กองส่งเสริมธุรกิจเกษตร นายเรืองเดช สุขสมบูรณ์ กองส่งเสริมพืชไร่นา นางสุภาวดี ภัทรโกศล กองส่งเสริมพืชสวน
นายสุพจน์ ชัยวิมล สถาบันพัฒนาและส่งเสริมปัจจัยการผลิต นายประยุทธ สุขสมจิตร สำนักบูรณาการส่งเสริมการผลิตการเกษตร
นายไชยณรงค์ ทองบุญ สถาบันส่งเสริมเกษตรชีวภาพและโรงเรียนเกษตรกร นางอ้อมทิพย์ สุทธิพงศ์เกียรติ สำนักประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
นายเอื้ออ เชิงสะอาด ศูนย์ปฏิบัติการเกษตรเพื่อชีวิตตามแนวทฤษฎีใหม่ นายกนก ปานบัว ศูนย์ปฏิบัติการส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
นายนิศ ทัดถกิจ ศูนย์ประสานงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร
กรรมการและเลขานุการ นายพีรพร พร้อมเทพ กองแผนงาน
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ นายทรง อ่อนสี กองแผนงาน นายสุธีร์ ชัยประเดิมศักดิ์ กองแผนงาน

รายงานประจำปี 2543 กรมส่งเสริมการเกษตร <http://www.doae.go.th>

ปีที่พิมพ์ : 2544

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย